יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 148 | Łódź, Wtorek, 26 czerwca 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, יג תמוז תרצ״ד | № 148

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

נישט-געלונגענער באמבען-אטענטאט אויף גאנדהי׳ן

לאנדאן, 25. (ספ. טעל.)

פון פונא איז מען מודיע, אז דארט איז געוואר־רען אויסגעפיהרט א באמבען־אטענטאט פון וואס עס זענען פערוואונדעט געווארען 7 פערזאן.

ווי עס שטעלט זיך ארויס האבען די אטענטאטער געהאט א טעות, די האבען געוואלט ווארפען די באמבע אויף גאנדהי׳ן וועלכער איז אבער געפאהרען אין א צווייטען אויטא.

פערקלענערטער צאל אויף א רייה סאוויעטישע ארטיקלען

ווארשא 25. (טעלעפאניש).

דעם 22־טען יוני איז אין אויסערן־מיניסטעריום פארגעקומען דער באטעס־אויסטויש צווישען פוילען און ראטען־פערבאנד בנוגע דעם פערקלענערטען צאל, וואס פוילען האט אנערקענט, פאר א רייה סאוויעטישע ארטיקלען, וואס ווערען אריינגעפירט קיין פוילען.

פולק. פריסטאר ערקלערט, אז זיין בעזוך אין קאוונא האט גע־טראגן א פריוואטען כאראקטער

ווארשא 25. (טעלעפאניש)

פארן אוועקפאהרען פון קאוונא, האט פולק. פריסטאר געגעבען פאר די ליטווישע פרעסע־פאר־שטעהער אן ערקלערונג אז ער איז געקומען קיין קאוונע אין א פריוואטען כאראקטער. און אז ער דאנקט זעהר די ליטווישע רעגירונג פאר די־ווארי־מער גאסטפריינדליכקייט.

דייטש-ענגלישע אונטערהאנדלונגען וועגען די הלוואות

א דייטשע דעלעגאציע געפאהרען קיין לאנדאן

לאנדאן, 25 (ספ. טעל.)

היינט ווערט דערווארט אין לאנדאן א ספע־ציעלע דייטשע דעלעגאציע, וועלכע דארף זיך בע־מיהען צו דערפיהרען צו אונטערהאנדלונגען מיט דער ענגלישער רעגירונג וועגען די דייווים און יאנג השוואות.

בראש פון דער דייטשער דעלעגאציע וועט שטעהן ד״ר בערגער, דער שעף פון דער אויסלענדישער אפטיילונג אין דייטשען פינאנץ מיניס־טעריום.

די אויסזיכטען אויף א פערשטענדיגונג זיינען נישט קיין גרויסע.

בערלין, 25 (ספ. טעל.)

די דייטשע רעגירונג האט היינט איבערגע־שיקט דער ענגלישער רעגירונג דעם ענטפער אויף דער נאטע פון 22 יוני וועגען טראנספער.

אין דעם ענטפער ערקלערט די דייטשע רע־גירונג, אז זי נעמט אן דעם ענגלישען פארשלאג צו שיקען קיין לאנדאן דעלעגאטען צו אונטער־האנדלען וועגען די חובות פראגע.

ענגלאנד בעוואפענט זיך

לאנדאן, 52. (ספ. טעל.)

„דיילי טעלעגראף" איז מודיע אז די ענגלישע רעגירונג האט בדעה צו פערגרעסערען איהר בע־וואפענונג אויך אויף דער טריקעניש. די דאזיגע פרא־גע ווערט בעהאנדעלט אויף די בעראטונגען צווישען די ענגלישע מיליטערישע קרייזען און גענ. ווייגאנד.

אין די קרייזען, וועלכע זענען נאהענט צו דער ענגלישער רעגירונג ווייזט מען אן אז ענגלאנד מוז זיך בעוואפענען נישט נאר געגען לופט־אטאקעס נאר מוז אויך בעזיצען אן ארמעע, וועלכע מען זאל אויך קאנען ארויסשיקען אין פאל פון א מלחמה, אויפן אייראפעאישען קאנטינענט, כדי צו שטערען דאס בויען א פייגדליכע באזע פון אעראפלאנען אין בעלגיען און אין האלאנד.

די צייטונג שטעלט אויך פעסט, אז אויף דער צוקונפטיגער ים־קאנפערענץ וועט די ענגלישע רעגי־רונג ארויסטרעטען מיט פאסטולאטען צו פערגרע־סערען איהרע ים־כוחות, עס איז אויך נישט אויסגע־שלאסען אז אויך פראנקרייך וועט ארויסטרעטען מיט דערזעלבער פאדערונג.

דעם מיניסטער בארטו וועט בעגלייטען בעת זיין רייזע קיין לאנדאן, דער פראנצויזישער ים־מיניסטער.

מארשאל יוזעף פילסודסקי צוריקגעקומען קיין ווארשא

ווארשא, 52. (טעלעפאניש)

מארשאל יוזעף פילסודסקי איז צוריקגעקומען פון פיקילישקי קיין ווארשא.

זיג פון די ציוניסטען ביי די קהלה-וואהלען אין באדען

ווין, 25. (יט״א טעלעגראפיש)

געסטערן זענען אין שטעטעל באדען אונטער־וויען פארגעקומען וואהלען צו דער קהלה. אלע מאנדאטען האבען בעקומען די ציוניסטען. די ביז־איצטיגע קהלה־פערוואלטונג איז בעשטאנען פון „אגודה" און אסימילאטארען.

ענגלישע הלוואה פאר פוילען

ווארשא 25 (טעלעפאניש)

אין „דזש. אוסטאוו" איז אפגעדרוקט א פער־ארדנונג פון מיניסטארען־ראט וועגען איינציהען א אויסלענדישע הלוואה פאר די פוילישע באהנען.

די דאזיגע פעראָרדנונג בעפולמעכטיגט דעם קאמוניקאציע־מיניסטעריום איינצוציהען אן ענגלישע הלוואה פון 4,800,000 פונט.

רבנים-דעלעגאציע פון אמעריקא

ווארשא. א רבנים־דעלעגאציע פון רבנים מפורסמים פון אמעריקא קומען נאך פוילען אנ־פאנגס חודש יולי פרשת מטות מסעי הבע״ל בעשטעהענד פון הרב הגאון ר׳ אליעזר ליפא גארטענהויז, מיקאלאיעווער רבי, דער פרעזידענט פון דגל הרבנים פון אמעריקא, די פעדעראציע פון רבנים ארטאדאקסען פון אמעריקא וקנדה און הרב ד״ר יצחק מנחם וואפנער רב פון ברוקלין רעדאקטאר פון איינציגען ארטאדאקסישען יודישען וואכענבלאט אין אמעריקא „אונזער וועג".

די רבנים דעלעגאציע וועלען פערהאנדלען מיט די רבנים אויטאריטעטען פון האלאנד און פוילען וועגען פערשידענע יודישע פראגען.

די רבנים וועלען אויך בעזוכען ווארשא, לאדז, לעמבערג און קראקא.

געבעלס רעדע געגען דער אפאזיציע

בערלין, 25. (ספ. טעל.)

דער ארויסטריט פון וויצע־קאנצלער פאפען וויכט ווייטער ארויס אין דייטשלאנד שטארקע אפ־קלאנגען.

אויפ׳ן קאנגרעס פון דער נאציאנאל־סאציאליס־טישער פארטיי איז עסען אין מיניסטער געבעלס אר־רויסגעטרעטען מיט א רעדע אין וועלכער ער האט ערקלערט:

דער ביז־איצטיגער מילדער פערלויף פון דער דייטשער רעוואלוציע האט קאליע געמאכט אונז און אויך דעם דייטשען פאלק. די דאזיגע רעוואלוציע וואלט געקאסט אננעהמען אין גאנצען אנדערע פאר־מען. עס איז נאך זעהר ווייט פון פעסימיזם. די שונאים פון נאציאנאל־סאציאליזם זענען נישט פער־שוואונדען און ווארטען אויף זייער שעה. מען דארף זיי נישט זוכען צווישען די ארבייטער, נאר צווישען די "הויכע" הערען, וועלכע טראקטירען דעם נאצ־יאנאל־סאציאליזם אלס איבערגאנגס־דערשיינונג. די נאציאנאל־סאציאליסטען האבען נישט בדעה מיט זיי צו דיסקוטירען. נאר דאס פאלק מוז פערשטיין אז דאס איז די זעלבע קליקע וועלכע האט עקזיס־טירט נאך פאר דער מלחמה. ווען די רעוואלוציע האט אויסגעבראכען זענען זיי געקומען צום נאציא־נאל־סאציאליזם. נאר זעהענדיג אז מען האט זיי נישט אויפגענומען מיט אפענע ארימס, פרואווען זיי א שטילע אפאזיציע.

דאס רעכט צו קריטיקירען, האבען נאר נאצ־יאנאל־סאציאליסטען.

אין דער אויסערן־פאליטיק, האט געזאגט גע־בעלס, וועלען די נאציאנאל־סאציאליסטען אפהיטען די מעטאדען, ווילענדיג צוקלאפען דעם רינג, וואס האלט ארום דייטשלאנד. די וויזיטען אין ווענעדיג און אין ווארשא וועלען דערפיהרען צו קניפען די־רעקטע בעציהונגען צווישען די פעלקער.

שטיצט דעם היינטיגען אפצייכען־טאג פון „לינת־הצדק"!

יעדער גראשען קרעפטיגט די ווייטערדיגע עקזיסטענץ פון דער נאכט-פאגאטאוויע — קויפט דעם היינטיגען אפצייכען!

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין עלטער פון 67 יאהר אונזער לאנגיעהריגער ג. וויצע־פרעזעס

נ״ע יעקב אבע צווייג

צו דער לויה, וועלכע קומט פאר היינט, דינסטאג, דעם 26 יוני 1934, 2 א זייגער בייטאג, פון טרויער־הויז לימאנאווסקי גאס 11 (אלעקסאנדראווסקא), ווערען אלע מיטגלידער פון לעבעדיגען געפליגעל־הענדלער־פעראיין אויפגעפאדערט צו קומען, כדי אפצוגעבען דעם נפטר דעם לעצטען כבוד.

די פערוואלטונג פון לעבעדיגען געפליגעל־הענדלער־פעראיין. אלעקסאנדריסקא 17.

יחד עם כל עדת ישראל בלודז מבכים אנחנו את מותו של חברנו הנכבד הש״ץ הראשי

נ״ע הלל אלטרמן

והננו מביעים רגשי תנחומין למשפחתו היקרה.

הועד של החברה „מחסה לזקנים"

געזעלשאפט קולטור־ליגע

אפט. לאדזש, זאכאדניא 68, טעל. 191-15.

היינט, דינסטאג, דעם 26־טען, 9.30 אוונט

צווייטע גרויסע הנחה-פארשטעלונג

אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי"

אויף די גאסט־אויפטריטען פון מייסטער

אלעקסאנדער גראנאך

אין דער

„געלער לאטע"

בילעטען צו ספעציעל בילינע פרייזען פון 54 גר. ביז 2 זל.

גיך צו בעקומען אין „קולטור־ליגע" און ביי דער קאסע.

בעמערקונג: די נארמאלע פרייזען זענען ביז 4.40.

זרובבל, כמורנער און שווארץ-נעכטען בעפרייט

ווארשא, 25. (טעלעפאניש פון אונ. צ. קארעספאנדענט).

די ארעסטירטע פיהרער פון „בונד" און „פועלי ציון", זרובבל (י. וויטקין), כמורנער (י. לעשטשינסקי), שווארץ (ש. קרוק), וועלכע זענען זונטאג ארעסטירט געווארען, זענען נעכטען אין אוונד באפרייט געווארען.

נתן בוקסבוים איז דערווייל געבליבען אין ארעסט.

ראטען-פערבאנד וועט אריינטרעטען אין דער פעלקער-ליגע

אויב די פעלקער-ליגע וועט זיין א שלום-פאקטאר

לאנדאן, 25. (ספ. טעל.)

אין בירמינגהאם קומט פאר דער שלום-קאנגרעס.

נעכטען האט דער סאוויעטישער אמבאסאדאר אין לאנדאן מאיסקי גענומען א ווארט און געזאגט אז ראטען-פערבאנד האט נישט קיין שום מלחמה-טענדענצן און שטרעבט נאר דערצו, מיטצווירקען עס זאל אויסגעמיטען ווערען די סכנה פון א מלחמה וואס הענגט ווי א שווארצע כמארע איבער דער וועלט.

דער הויפט-יסוד פון דער סאוויעטישער שלום פאליטיק איז — שלום. די סאוויעטען-רעגירונג בעהאנדעלט איצט די פראגע וועגען דער איינלאדונג אריינצוטרעטען אין דער פעלקער-ליגע. דאס אריינטרעטען אין דער פעלקער-ליגע מאכט די סאוויעטען-רעגירונג אפהענגיג פון דער מעגליכקייט אז די פעלקער-ליגע זאל פאקטיש זיין דער שלום-פאקטאר.

אנ'אעראפלאן-קאטאסטראפע

מיט'ן אמעריקאנער אמבאסאדאר אין מאסקווע

מאסקווע, 25. (ספ. טעל.)

5 אויף דער פליה-רייזע פון מאסקווע קיין לענינגראד, איז מיטן אמעריקאנער אמבאסאדאר אין מאסקווע געשעהען א אעראפלאן-קאטאסטראפע.

דער אעראפלאן איז צושמעטערט געווארען און דעם אמבאסאדאר האט גארנישט געשאדט.

קאמיסאר ליטווינאוו האט דעם אמבאסאדאר צוגעשיקט א גראטולאציע-דעפעשע.

א מיטטיילונג, וועלכע געבעלס האט נישט געלאזט פערעפענטליכען

אין דער דייטשער פרעסע

פראג, (יט"א). מיט עטליכע טעג צוריק איז איבער דער אויסלענדישער פרעסע דורכגעגאנגען די מיטטיילונג פון „דייטשען נאכריכטען-ביורא" אז דער 95-יעהריגער מאקס גרינבערגער אין טראונזעע, האט צו זיין געבורטס-טאג בעקומען א בילד מיט אן אייגענהענדיגער ווידמונג פון רייכס-פרעזידענט הינדענבורג, מיט וועלכען דער אלטער גרינבערגער האט מיטגעמאכט די שלאכט ביי עווערזעע אין דייטש-דענישען קריג פון 1864.

די דאזיגע מעלדונג האט דאס „דייטשע נאכריכטען ביורא" צושיקט פערשטייט זיך, אויך צו די דייטשע ציימונגען, צווי שעה נאכן פונאנדערשיקען די ידיעה אין די צייטונגען, האט אבער דאס נאכריכטען-ביורא אויף א פעראָרדענונג פון פראפאגאנדע-מיניסטעריום צושיקט אין די בלעטער א מעלדונג, אז די ידיעה ווערט צוריקגעצויגען און דארף נישט פערעפענטליכט ווערען. קיין דייטשע צייטונג האט אויך די ידיעה נישט געטארט געבען, מחמת ביז'ן לעבען האט דאס פראפאגאנדע-מיניסטעריום פעסטגעשטעלט אז הינדענבורגס קריגס-קאמעראד מאקס גרינבערגער איז א יוד.

טראגישער טויט פון א יודישען פאליציאנט אין ירושלים. דער פערשטארבענער יצחק ספאקאיני האט געשטאמט פון לידע

ירושלים. (יט"א) אין פאליציי אמט ביים שער יפו אין ירושלים איז געשעהען אן אומגליקספאל, וואס האט געקאסט דאס לעבען פון פאליציאנט יצחק ספאקאיני. דער בריטישער פאליציאנט דזשייקאבס האט, בעת'ן אויסלאדען געוועהר, וואס מען האט קאנפיסקירט ביי אראבער אזוי אונגעשיקט מאניפולירט מיט א רעוואלווער, אז ער האט אויסגעשאסען, און די קויל האט געטראפען אין ברוסט ספאקאיני'ן, וועלכער איז בעת מעשה געזעסען אלס דיזשור פאליציאנט ביים טיש. קורץ נאכ'ן אריבערפיהרען איהם אין שפיטאל איז ספאקאיני געשטארבען. דער פערשטארבענער האט געשטאמט פון פוילען און איז געווען א געוועזענער פון לידע. ער איז אלט געווען 32 יאהר און האט ערשט נישט לאנג חתונה געהאט.

בעפאר איהר פאהרט אויף ערהאלונג

קויפט איין די נייעסטע פערפומען, ערשטקלאסיגע פודערן, טואלעט-זייפען, זאווי אלערלייא מאדערנסטע קאסמעטיק צו פאבריקס-פרייזען.

אין דער בעקאנטער און רענאמירטער פערפומעריע

J. Drukier

5 ZAWADZKA 5

Telofon 175-92.

הורט און דעטייל! רעיעלע און סאלידע בעהאנדלונג!

גיט צרויס פריהשטיקעז, אווענדברויטע ווי אויך יארסקע מיטאגען

כשר'ע און געשמאקהאפטע קיך. ערשטקלאסיגע בעדינונגען

אונזער דעוויז: געשמאקהאפט! — ריין! — ביליג

18 פיעטריקאווער 18

מלעטשארניע

היינט ערעפנונג

— פון דער מאדערן איינגעארדנעטער

הסתדרות מזרחי בלודז.

היום ביום ג', י"ג תמוז 26 6 בשעה 8.30 בערב תתקיים באולם המזרחי זכודניא 63

האספה הכללית השנתית

סדר היום:

א) פתיחה

ב) בחירת נשיאות

ג) דו"ח

ד) עבודתנו להבא—הרצאות הר"ר פלדם

ה) בחירות

ו) וכוחים

זכות השתתפות לחברים בעלי כרטיס-חבר המרכזי. כרטיס-חבר אפשר להשיג בהמזכירות עד יום ג' הבע"ל.

ברכה לאדם המעלה

נשיא קהלת ישראל בלודז

וציר לסיים

מר י. ל. מינצברג

לרגל יום מלאת לו חמישים שנה:

ה' יתן לו כח לעשות חיל עד זקנה ושיבה.

פ. ז. גליקסמן.

לעטשניצע

פאר וועגעריש קראנקע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

לאדז, זאוואדזקא 1

טעל. 205-38

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד.

וועגעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען, אנטליונען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס-סטאציע

איז טעטיג א גאנצען מעת לעת

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל

א בעראטונג 3 זל.

Dr. med.

Haltrecht

צוריקגעקעהרט

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס קראנקהייטען

פיעטרקאווער 10, טעל. 131-86

נעמט אן פון 8—11 מיטאג און פון 5—9 אווענט

זונטאג פון 10—1 בטאג.

אלע ארט אנאליזען.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאג.

בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

בריליאנטען, גאלד, זילבער. פערשיד. ביזשוטעריע, לאמבארד-קוויטעס קויפט און צאהלט די העכסטע פרייזען

Magazyn jubilerski M. H. Lissak, Piotrkoska 5

קינסטליכע ציין

געפונען געווארען

דער ריכטיגער אייגענטימער קען זיי אפנעמען געגען אנאנס-קאסטען אין דער אדמיניסטראציע פון „נייעם פאלקסבלאט"

פון זאפארט צו פערמיטען

אויף נאוואמיעסקא 8 אין פראנט א גרויס האלב געוועלב מיט 1 צימער וואס איז א גוט איינגעפיהרט שניידער-צודאטען פערקויף ווי אויך מיט די גוטע איינריכטונג. זיך צו מעלדען צום ווירט מאראקא.

Dr

Wajnberg

ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראזי-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4 9—8 אוו.

Dr. J. NEUMAN

כירורג און גינעקאלאג

(פרויען-ארצט)

נעהמט אן פון 3 ביז 4.30 נאכמיטאג און פון 7.30 ביז 8.30 אוונט.

זאכאדניא 57, טעל. 128-95

די גאלאנטעריע און פאפיר סעקציע

ביים קליינהענדלער-פעראיין

אנגראדאווא 10

רופט אלע סוחרים אויף היינט, דינסטאג, דעם 26 יוני, פינקטליך 8 א זייגער אווענד אין לאקאל פון פעראיין כדי אנצונעהמען א שטעלונג וועגען דעם

גרויסען שילדען-שטייער

וואס מען האט אויף דעם סוחרטום ארויפגעלעגט.

די סעקציע.

STARSZY FELCZER

B. JOSKOWICZ

Północna 4, tel. 141-86.

שטעלט טעגליך פאהען מיט פרישע קראוויאנקעס און גיט אויך ארויס בעשייניגונגען.

נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 4—7 נאכמ'.

פאראפינערס, צו שפיל-מאשינען

בעקומט מען ביליג אין דער מעכאנישע שלאסעריי

J. REDER

11. ליסטאפאד 11/13

(רוג זאכאדניא)

פאר גאלד, ביזשוטעריע און לאמבארד-קוויטעס צאהלט די העכסטע פרייזען

אליזאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

מודעה, ברוך-קראנקע! קריפעל!

לײדענדע אויף פערשידענע ביין-פערקרימונגען פון גוף (הויקערס)!

נאך לאדז איז געקומען צום ערשטען מאל דער אמת'ער וועלט-בעריהמטער ספעציאליסט

Ortoped Natan Rapaport

פון ווין מיט לאנגיעהריגער פראקטיק און נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אווענד

אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23

(פריהער ווסכאדניא 23)

ברוך-לײדענדע! איהר קענט געזונד ווערן אהן בלוטיגע אפעראציעס ראטעוועט אייער געזונד כל-זמן ס'איז נאך צייט, ווייל דער ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאפ, די קישקעס ווערען פארדרעהט און מ'קען בראנדיג ווערען. א הילף און א רפואה! דורך מיין מעטאדע ערפונדענע ספעציעלע הייל-באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע ביי אנפאנגס-ברוכען. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל-אפאראטען נאך דעם סיסטעם פון פראפעסאר ד"ר האפפא, ד"ר העססינג און קאללאט. געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פיס ווי אויך שמערצענדע פלאך-פיס.

פאר אמפוטירטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט-פיס (סאלאן-ארבייט).

פאר דאמען נאך אפעראציעס קינסטליכע ברוסטען.

ביים ארפלאזען זיך פון מאגען, קישקעס און געבירט-מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל-באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד.

געדענקט די אדרעס:

ארטאפעדישע אנשטאלט 23 פילסודסקיעגא 23.

צולאָזען יודען צו קאָלאָניזירען עבר־הירדן

פאָדערט לאָרד סטרעבאָלדזשי (קאָמאַנדאַר קענוואָרטהי)

עבר־הירדן און א"י קענען ערנערן 18 מיליאָן מענשן, ערקלערט א צווייטער ענגלישער פּאָליטיקער

לאָנדאָן, (יט"א). אויף אַ פּראָטעסט־פערזאַמלונג געגען די עליה־בעגרענצונגען, אָרגאַניזירט דורך די יודישע יוגענד־אָרגאַניזאַציעס אין לאָנדאָן איז לאָרד סטרעבאָלדזשי (געוועזענער דעפּוטאַט קאָמאַנדאַר קענוואָרטהי), וועלכער האָט געפירט דעם פּאָרויז, אַרויסגעטרעטען מיט א גרויסער רעדע אין וועלכער ער האָט ערקלערט, אַז די ענדגילטיגע לעזונג פון א"י־פּראָבלעם ליגט אין דער צולאָזונג צו קאָלאָניזאַציע אויף דער מזרח־זייט פון ירדן.

עס איז ריכטיג, האָט לאָרד סטרעבאָלדזשי געזאָגט, אַז אין א"י איז דער לאַנד־שטח בעגרעניצט, אָבער פון דער אַנדערער זייט ירדן ליגען ערד־שטחים, וואָס זענען אַמאָל געווען דער תבואה־שפּייכלער פון רוימישען מלכות און וואָס קענען אויפנעהמען א גרויסע בעפעלקערונג. היינט איז דאָס לאַנד פולשטענדיג פערנאַכלעסיגט אָהער בלויז זעהר ווייניג קולטיווירט. א"י אַ קליין לאַנד, האָט אויסגעמיטען די אַלגעמיינע ווירטשאַפטליכע דעפּרעסיע, די סיבה דערפון ליגט דערין, וואָס זייט דאָס לאַנד איז געעפענט געוואָרען פאַר די יודישע פּיאָנערען האָבען אין איהם אריינגעשטראָמט ענערגיע, מוט, אַרבייט און קאַפּיטאַל, די יודישע אַרבייטער האָבען פון דעם לאַנד געמאַכט א בינשטאָק פון ווירטשאַפטליכער און לאַנדווירטשאַפטליכער טעטיגקייט. דאָך זענען דרינגענד נויטיג מעהר אַרבייטס־קרעפטען. דאָך האָט די אַדמיניסטראַציע געקירצט די צאָהל געפאָדערטע עליה־סערטיפיקאַטען אויף 75 פּראָצענט א לאַנד ווי ענגלאַנד לעגט די איבעריגע דערעך יעדע מעגליכע שטערונג אין וועג. אַזא פּאָליטיק קען נישט גערעכטפערטיגט ווערען.

דער רעדנער קריטיקירט דאָן די ענגלישע רעגירונג וואָס פון א"י זייט שטערט זי די איינוואַנדערונג פון יודישע פּיאָנערען, וואָס דאַרפען נישט די אונטערשטיצונג פון ענגלישען שטייער־צאָהלער, בעת פון דער אַנדערער זייט גאַראַנטירט זי אַן א"י הלוואה וועלכע די יודען ווילען גאָר נישט. בעת דאָס געלד וואָלט געווען א סך נויטווענדיגער פאַר בעוואַסערונגס־אַרבייטען אין ענגלאַנד גופא.

דער צווייטער רעדנער, דער קאָנסערוואַטיווער דעפּוטאַט מאַיאָר פּראָקטאָר, וועלכער האָט זיך באַר וואָס אומגעקעהרט פון אַ רייזע קיין א"י, לויבט אין שטאַרקע ווערטער דאָס יודישע אויפבוי־ווערק און ווייזט אָן אויף דער פאַלשקייט פון די טענות וועגען דער „אַרויסשטויסונג פון אַראַבער". די יודען, זאָגט מאַיאָר פּראָקטאָר, בעזיצען סך הכל פינף פּראָצענט, פון א"י־באָדען, פאַר וועלכען זיי האָבען בעצאָהלט גוזמאַדיגע פּרייזען.

מען האָט נאָך וועניג דערקענט, זאָגט הער רעדנער, די סטראַטעגישע בעדייטונג פון חיפה, די דאָזיגע שטאָט איז בעשטימט צו שפּילען די ראָל פון אַ צווייטען טויער קיין אינדיען. היות די ענגלישע השפעה איז עגיפּטען האַלט אין פערשווינדען ועט דער דאָזיגער בייער לאַנד־וועג מאַכען ענגלאַנד אומאָפּהענגיג פון סועץ־קאַנאַל, די פּאָליטיק פון א"י־מיגראַציע־בעגרענצונגען האַמעוועט דעם פאָרטשריט פון לאַנד. א"י און עבר־הירדן זענען אימשטאַנד צו ערנעהרען אַ בעפעלקערונג פון 18 מיליאָן מענשען. די רעגירונג מוז זיך ענטשליסען, צי זי וויל דורכפירען דעם מאַנדאַט אין דעם גייסט, אין וועלכען ער איז געשאַפען געוואָרען.

לסוף האָבען באַך גערעדט ראַבינער מ. ל. פּערלצווייג און פּ. האָראָוויץ.

מלוכה־שוץ געגן אנגריפן צוליב רעליגיעזע אדער נאציאנאלער צוגעהעריגקייט

ערקלערונג פון יוסטיץ־מיניסטער אין טשעכישן פּאַרלאַמענט

פּראָג, (יט"א). אויף אַ זיצונג פון דער קאָנסטיטוציאָנעלער קאָמיסיע פון טשעכאָסלאָוואַקישען פּאַרלאַמענט האָט דעפּ. דר. אינגעלאַ גאָלדשטיין אַנגעוויזען אַז געוויסע צייטונגען שרייבען איבער דאָס שוץ און פרעסע־געזעץ דירך. אַנגרייפען יודען צוליב זייער ראַסען־אַנגעהעריגקייט אָדער רעליגיע. דר. גאָלדשטיין האָט אַפּעלירט צום אַנוועזענדען אויף דער זיצונג יוסטיץ־מיניסטער דר. דערער, ער זאָל אינסטרואירען די איהם אונטערליגענדע אָרגאַנען, בעזונדערס די פּראָקוראַטור שטרענגער ווי ביז איצט אָפּצוהיטען די געזעצליכע בעשטימונגען און נישט בלויז צו איגנאָרירען אין יענע פאַלען, אין וועלכע עס ווערט אַרייַנגעטראָגען אַנ'אַנקלאַגע, נאָר אויך אַקטיוו צו געבען, אַז די פּראַקטיק פון די מאַכט־אָרגאַנען זאָל אין אַלגעמיין ענטשפּרעכען די בעשטימונגען פון געזעץ.

מיניסטער דערער האָט ערקלערט אַז ער שטייט אויפן שטאַנדפּונקט דאָס דער שטאַט איז מחויב צו עדיטיילען דעם געזעצליך־פאַרגעשריבענעם שוץ אַלע פערזאָנען און גרופּען, וואָס זענען אויסגעזעצט ווועלכע עס איז אַנגריפען מחמת זייער נאַציאָנאַלער, רעליגיעזער, אָדער ראַסישער אַנגעהעריגקייט. דער מיניסטער וועט זאָרגען דערפאַר אַז די ענטשפּרעכענדע געזעצען זאָלען אָפּגעהיט ווערען.

וועגען אימיגראַציע־מעגליכקייטען

פון דייטשע פּליטים אין די לענדער פון דרום־אַמעריקא

פּאַריז, (יט"א) די טעג איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון ביוראָ ביים אויבערקאָמיסאַריאַט פאַר ענינים פון דייטשע פּליטים (דער ביוראָ בעשטעהט, ווי בעקאַנט פון פאָרשטעהער פון פּריוואַט־אָרגאַניזאַציעס). די זיצונג איז פאָרגעקומען אין אָבוועזענהייט פון אויבערקאָמיסאַר, דזשעמס מאַקדאָנאַלד, וועלכער געפינט זיך איצט אויפן וועג קיין אייראָפּא. בעת די בעראַטונגען איז בעזונדערס אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע וועגען אימיגראַציע מעגליכקייטען אין די לענדער פון דרום אַמעריקא. אין די דעבאַטען האָבען זיך בעטייליגט נעוויל לאַסקי (לאָנדאָן) מאַקס גאָטשאַלק (אַנט־ווערפּען), ראָבערט דע ראָטשילד (פּאַריז) דר. בערנאַרד קאָהן (אייראָפּעאישער גענעראַל־דירעקטאָר פון „דזשאָינט") דר. לואי אָונגער גענעראַל דירעקטאָר פון (יק"א) און ד"ר נחום גאָלדמאַן (פאָרזיצער פון קאָמיטעט פון די יודישע דעלעגאַציעס). קיין שום בעשלוסען זענען נישט אָנגענומען געוואָרען, עס זענען בלויז צוגעגרייט געוואָרען פאָרשלאָגען, וואָס וועלען בעהאַנדעלט ווערען אויף דער נעכסטער זיצונג פון ביוראָ, וועלכע וועט פאָרקומען אין צוויי חדשים אַרום.

קבורה פון ד"ר לעאָ פּינסקערס רעשטלעך אין ירושלים

ירושלים, (יט"א) עס ווערען דאָ געמאַכט גרויסע הכנות צו דער קבורה פון די רעשטלעך פון ד"ר לעאָ פּינסקער, דעם אויטאָר פון „אויטאָעמאַנציפּאַציע".

ד"ר פּינסקערס רעשטלעך זענען געבראַכט געוואָרען קיין א"י אויף אַ סאָוויעטישער שיף. „דבר" לייקענט די ידיעה, אַז זיי זאָלען האָבען בסוד אַרויסגעפיהרט געוואָרען פון סאָוויעטען רוסלאַנד. דאָס בלאַט שטעלט פעסט, אַז די סאָוויעטישע רעגירונג האָט ערלויבט עקסהומירען די רעשטלעך פון אָדעסער בית עולם און אַריבער־פיהרען זיי קיין א"י.

פּאָלק. פּריסטאָר זאָל בעזוכען די הויפּטשטעט פון די באַלקאַן־מלוכות

וואַרשאַ, 25 (טעלעפאָניש)

פּאָלקאָווניק פּריסטאָר, וועלכער ווײַלט איצט אין קאָוונע זאָל שוין מאָרגען פון דאָרט אַרויס־פאָהרען.

לויט קלאַנגען, וואָס קורסירען אין די העכערע פּאָליטישע קרייזען, זאָל פּאָלק. פּריסטאָר נישט צוריקפאָהרען קיין וואַרשאַ. ער זאָל בעזוכען אויך די הויפּט־שטעט פון די ענדערע באַלקאַן־מלוכות.

פּאָלק. פּריסטאָר אין ווילנא

ווילנא, 25 (טעלעפאָניש)

נעכטען איז דאָ צוריקגעקומען פון קאָוונע דער פּאָלקאָווניק אַלעקסאַנדער פּריסטאָר.

פּראָטעסט פון דער אַראַבישער עקזעקוטיווע

געגען אַריבערפיהרען קיין תל־אַביב די צענטראַלע באַהן־סטאַציע

ירושלים (יט"א) די אַראַבישע עקזעקוטיווע האָט איבערגעגעבען דעם הויך קאָמיסאַר אַ פּראָטעסט געגען דעם, וואָס די רעגירונג פּראָיעקטירט אַריבערצופיהרען די צענטראַלע באַהן סטאַציע קיין תל־אַביב. די עקזעקוטיווע דראָהט, דאָס אויב עס זאָל ווירקליך געשעהען, וועט עס פיהרען צו אַראַבישע אונרוהען.

אין איהר פּראָטעסט זאָגט די אַראַבישע עקזעקוטיווע, אַז דער גאַנצער פּראָיעקט איבערצופיהרען די צענטראַל סטאַציע פון דער אַראַבישער שטאָדט לוד אין דער יודישער שטאָדט תל אביב איז אַ רעזולטאַט פון „ציוניסטישע אַמביציעס". די עקזעקוטיווע אַפּעלירט צום הויך קאָמיסאַר, אַז ער „זאָל זיך נישט לאָזען בעאיינפלוסען פון יענע רעגירונגס בעאַמטע, וואָס לאָזען זיך פיהרען פון יודען". אין פּראָטעסט ווערט געזאָגט, אַז דאָס איבערפיהרען די צענטראַל סטאַציע פון לוד „וועט ברענגען הונגער־טויט פאַר אַראַבישע סוחרים און אַרבייטער".

מאַלאַריע אין וואַדי־האַוואַרית

ירושלים (יט"א) פון וואַדי האַוואַריט ווערט מיטגעטיילט וועגען מעהרערע מאַלאַריע פאַלען, וואָס זענען דאָרט די לעצטע טעג נאָטירט געוואָרען אין די זומפּיגע געגענדען. נישט קוקענדיג אויף די אָנגענומענע פאָרזיכטס מיטלען, זענען אויף מאַלאַריע קראַנק געוואָרען פיל נייע מתישבים.

וועגען אַ טעכנאָלאָגישען אינסטיטוט אין תל־אביב

ירושלים, (י.כ.א.) עס ווערט איצט בעטראַכט אַ פּלאַן צו גרינדען אַ יודישען טעכנאָלאָגישען אינסטיטוט אין תל אביב מיט אַ בודזשעט פון 30.000 פונט אַ יאָהר. בראָש פון פּראָוויזאָרישען קאָמיטעט פון דעם געפּלאַנטען אינסטיטוט וועלען שטעהן דער בירגערמייסטער מאיר דיזענגאָף און דער וויצע בירגערמייסטער י. רוקח.

דאָס יודישע ראַדיאָ

גרייט זיך צו פייערן

דאָס דערשיינען פון צווייטען באַנד

„לעקסיקאָן פון יודישען טעאַטער"

און זאָגען אַ זיי־געזונט דעם רעדאַקטאָר, אונזער בן־עיר

זלמן זילבערצווייג

ווען? וואו? וואָס?

אין די קומענדע אַנאָנסען.

דער פּויפּסט זאָל האָבען אינטערווענירט

געגען האָנסטיטוציאָנעלער בעגרעניצונג פון יודישע רעכט אין עסטרייך

נירענבערגער שטרייכער־בלאַט מוסר'ט דעם וואַטיקאַן און לערנט איהם אַ קאַפּיטעל אין הלכות־ראַסע

בערלין, (יט"א) די נירענבערגער „פרענקישע טאַגעסצייטונג", איינס פון יוליוס שטרייכערס בלעטער, דערצעהלט, אַז בלויז מחמת דער אינטערווענץ פון פּויפּסט איז פון ענדגילטיגען טעקסט פון דער עסטרייכישער קאָנסטיטוציע אַרויסגעפאַלען אַ רייהע אַנטי־יודישע בעשטימונגען, וועלכע זענען געווען ענטהאַלטען אין קאָנסטיטוציע פּראָיעקט. לויט די אינפאָרמאַציעס פון דער „פרענקישער טאַגעסצייטונג" זאָל דער פּויפּסט אין אַ בריף צום בונדעס קאַנצלער ד"ר דאָלפוס האָבען אָנגעוויזען, אַז די דאָקטרין „קוואַדראַגעזימא אננאָ", אויף וועלכער די נייע עסטרייכישע קאָנסטיטוציע שטיצט זיך, דערלאָזט נישט די אונטערדריקונג פון אַ רעליגיעזער מינדערהייט.

דאָס בלאַט בעמערקט דערצו, אַז עס איז זעהר משונה'דיג, וואָס דווקא דער הייליגער פאָטער האָט איינגעפונען פאַר נויטיג צו זיין דער פערזענליכער פּראָטעקטאָר פון די יודען". די פרענקישע טאַגעסצייטונג" שרייבט ווייטער אין איהר קאָמענטאַר:

„מיר זענען פונקט אַזוי אויסעראָרדענטליך ערשטוינט צו הערען פון הייליגען פאָטער'ס מויל, אַז די יודען זענען פּלוצלונג געוואָרען אַ „רעליגיעזע מינדערהייט". צי איז ביז צום היינטיגען טאָג נישט אַריינגעדרונגען אין די הייליגע רוימען פון וואַטיקאַן, אַז די יודען זענען אַ ממזר־ראַסע מיט אייגענע בלוט געזעצען, און אַז זייער רעליגיע, וועלכע האָט לויט איהר וועזען גאָרנישט צו טון מיט דעם, וואָס מיר קריסטען פערשטעהען אונטער רעליגיע, איז נישט מעהר ווי אַנ'אויסדרוק פון זייער ראַסישער מינדערווערטיגקייט?"

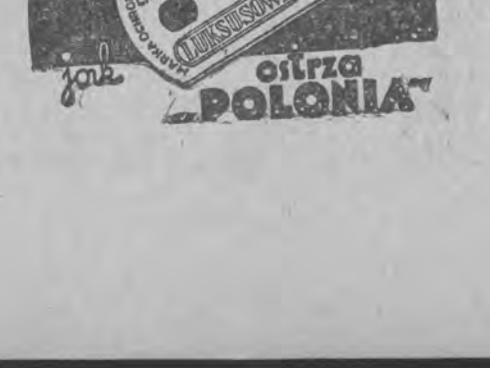

ראַטעוועט אייער געזונד!

קראַנקע אויף רופּטורען (ברוך־קראַנקהייטען)

ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל־גומי־באַנדאַזשען פון מיין מעטאָדע העלפען ראַדיקאַל אונטער גאַראַנטיע אָהן אָפּעראַציעס פון אַלע מינים ברוך־קראַנקהייטען (רופּטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאָס אַראָפּלאָזען זיך פון מאַגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספּעציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע בויך־באַנדאַזשען. אויף אויסגעקרימטע רוקען־ביין (הויקערס) אָרטאָפּעדישע הייל־גאָרסעטען אויף ביינער־שווינדזוכט און אַלע אַנדערע פעהלערן אָרטאָפּעדישע הייל־אַפּאַראַטען אויף פּלאַטפוס.

ספּעציעלע איינלאַגען לויט גיפּס־מאָדעלען, אויף זשילאַקעס. – גומי־זאָקען לויט מאָס. קינסטליכע הענד און פיס

ספּעציעלער אַנשטאַלט פאַר הייל־אָרטאָפּעדיע

Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אויס לעמבערג

לאָדז, פּיאָטרקאָווסקאַ... פּיראַמאָוויטשאַ 9 (אַלגינסקאַ)

(פּראָנט פּאַרטער), טעל. 177-09 נאָהנט פון לאָדזער פאַבריקס־באַהנהויף

בעמערקונג: דאָס ערשיינען פון די קראַנקע איזאַונבעדינגט נויטיג, צאָהלרייכע דאַנקזאַגונגען און דאַנק־בריף.

(אין זגערזש אויף פּלאַמאַצקאַ № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

מען טוט זיך אן און מונדירען

צי וואקסט אין ענגלאנד דער פאשיזם?

א דאנק דעם סקאנדאל אין זאל אלימפיע אין לאנדאן איז דעם פיהרער פון די ענגלישע פאשיסטען סער אסוואלד מאסלעי געלונגען ענדליך צוצוציהען די אויפמערקזאמקייט פון דער עפענטליכער מיינונג צו זיין אייגענער פערזאן און צו זיין בעוועגונג.

ביז איצט איז דעם ענגלישען „דוטשע", נישט קוקענדיג אויף זיינע הויכע ווערטער און אויף די פערשידענארטיגסטע מיטלען פון רעקלא־מע נישט געלונגען צו לענקען אויף זיך די אויפ־מערקזאמקייט אין לאנד און דערשלאגען זיך דערצו, אז מען זאל אין ענגלאנד נעהמען ערנסט זיין בעוועגונג. אפילו דער לארד ראטעמיר, וועלכער גייט אן אין ענגלאנד פאר דעם אפוטרופות פון פא־שיזם און וועלכער האט אין זיינע הענד די גרוי־סע צייטונג, די פאשיסטישע „דיילי מייל", האט נישט בעוויזען ביז איצט דורכצושלאגען אין ענג־לאנד די וואנד פון גלייכגילטיגקייט צו דער דא־זיגער בעוועגונג.

אט דער צייטונגס־לארד האט נישט אין דער מינדעסטער מאס דאס געפיהל פון הומאר און פון מאס. ער האט דאס שוין אמאל בעוויזען, ווען ער האט געהאט צוגעזאגט די מענשען אין אונגארן, אז ער וועט זיך דערשלאגען מען זאל רעווידירען דעם אפמאך מיט אונגארן אין רעזול־טאט פון קריג און האט זיך דערמאר גאנץ ערנסט געלאזט צוזאגען, אז מען וועט איהם, דעם ענג־לישען לארד, בעשטימען אלס קעניג פון אונגארן.

דיזעלבע געשמאקלאזיגקייט ווייזט ער ארויס אויך איצט, רעקלאמירענדיג דעם אנפיהרער פון די ענגלישע פאשיסטען אלס דעם גרעסטען, אלס דעם קלוגסטען און געשיקסטען און ווער ווייס ווי נאך הויכען פערזאן פון ענגלאנד.

אזעלכע רעקלאמעס דערגרייכען פונקט דעם היפוך׳דיגען רעזולטאט, ווען זיי ווערען אנגעווענדט אין א לאנד ווי ענגלאנד, וואו יעדער בירגער האט דאך א געוויסען בעגריף וועגען געשיכטע און אנדערע עלעמענטארע קענטעניסען און פשוט׳ן מענשליכען שכל.

קליינע געשלעגען אויף דער גאס און אין לאקאלען אויף פערזאמלונגען מאכען נישט אין ענגלאנד קיין בעזונדערען רושם. דערצו איז מען אין דער בריטער עפענטליכער געשיכטע פון ענגלאנד שוין פון לאנג געוואוינט. אבער דאס, וואס האט פאסירט אין זאל אלימפיא, האט אין דער ווירקליכקייט אויפגערודערט די עפענטליכע מיינונג אין ענגלאנד. די גאנצע פרעסע האט אנ־געהויבען צו שרייבען וועגען א גרויסען סקאנדאל, אין פארלאמענט האט מען אנגעהויבען פאדערען פון דער רעגירונג צו ענטפערען אויף דעם, וואס עס טוט זיך אפ אין די זאלען און אויף די פער־זאמלונגען פון לארד מאסלעי, מיט איין ווארט — ער איז געווארען דער העלד פון טאג.

אזא ווילד געשלעג, ווי עס איז פארגעקומען אין זאל פון אלימפיא, דאס הייסט איי גענטליך נישט אזוי ווייט א געשלעג, ווייל מען האט בלויז איין טייל פון די אנווועזענדע געשלאגען מכות רצח, איז שוין נישט פארגעקומען אין ענגלאנד פון זינט עס איז שטיל געווארען מיט דער סופראזשיסטי־שער בעוועגונג. די פאשיסטישע העלדען האבען אין אפאנענט זייערע צושלאגען שיער נישט ביז טויט און האבען איהם דערנאך ארויסגעווארפען פון דער גאלעריע אין זאל אריין. מען האט נישט געשוינט נישט קיין פרויען, נישט קיין זקנים.

אין די בריף אין רעדאקציעס געהט איצט א גרויסע פאלעמיק צווישען פערזאנען, וועלכע זענען אנוועזענד געווען אין זאל, צי האט עמיצער פון די שלאגער ארויסגעוויזען ווידערשטאנד און ווי גרויס איז דער ווידערשטאנד געווען. איינציגע בע־הויפטען, א שטייגער, אז געשלאגען נישט ערגער פון די פאשיסטען האבען אויך די קאמוניסטען, וועלכע זענען אין א גרויסער צאהל געקומען צום מיטינג. אבער דער גרעסטער טייל בעהויפט, אז די הויפט־שלעגער און די אכזריות׳דיגע שלעגער זענען געווען די פאשיסטען, וועלכע האבען אויף א גרויזאמען אופן זיך אפגערעכענט מיט די פאלי־טישע געגנער, אויב נאר עמיצער האט געפרובט מאכען א מינדעסטען גערויש אין זאל. מען האט געשלאגען מכות רצח, אויב עמיצער האט נאר גע־פרובט עפענען דאס מויל.

בעת די דעבאטען אין פארלאמענט איבער דעם ענין זענען די מיינונגען פון די רעדנערס זיך פונאנדערגעגאנגען. א טייל פון די רעדנערס זענען געווען בעזונדערס אויפגעבראכט אויף די פאשיסטען, די אנדערע דאגעגען זענען געווען אויפגערעגט אויף די קאמוניסטען. עס זענען געווען אויך אזעלכע, וועלכע זענען געווען בעזונדערס אויפגעבראכט אויף דער פאליציי, ווייל זי האט נישט אנגענומען בעצייטענס די געהעריגע מיטלען, כדי דאס געשלעג אפצושטעלען נאך איידער עס האט אנגענומען אזא מוראדיגען כאראקטער.

די רעגירונג האט אין פארלאמענט גענומען אין שוץ די פאליציי, ווייל אין ענגלאנד האט נישט די פאליציי קיין רעכט אהן א ספעציעלער איינלא־דונג אריינצורייסען זיך אין זאל פון א פערזאמלונג. די רעגירונג האט זיך געשטעלט אויפ׳ן שטאנדפונקט, אז ביידע צדדים זענען דא נישט אין ארדנונג. די פאשיסטען, האט די רעגירונג גע׳טענה׳ט, האנדלען אזוי, ווי זיי האנדלען אומעטום און רעכענען זיך אפ מיט זייערע געגנער אויף אנ׳אונברחמנותדיגען אופן, אבער די קאמוניסטען, טענה׳ן די פארשטיי־ער פון דער רעגירונג, האבען געפרובט שטערען א פרעמדען מיטינג און האנדלען געגען די פרינציפען פון פרייהייט פון ווארט.

עס איז כאראקטעריסטיש, וואס פון די צאהל־רייכע בעטייליגטע אין דער פרעסע־פאלעמיק ארום דעם ריזיגען געשלעג אין אלימפיא ווייזט נישט ארויס קיינער קיין מורא פאר׳ן וואוקס פון דער פאשיסטישער בעוועגונג אין ענגלאנד. אין דער סכנה פון פאשיזם אין גרויסבריטאניען גלויבט מען צפעס זעהר שוואך. אין ענגלאנד איז מען בלויז בעאונרוהיגט פון דער אזוי גערופענער „מיליטארי־זאציע פון דער פאליטיק". די פאליטישע פארטייען האבען זיך גענומען שאפען אפטיילונגען אויפ׳ן מיליטערישען שטייגער. די בעטייליגטע אין אזעל־כע אפטיילונגען טוט מען אן אין מונדירען און מען לערנט זיי מארשירען און האנדלען אינגאנצען מיליטעריש. מען שלאגט זיך אויך מיליטעריש. מיט איין ווארט די פאליטיק אין ענגלאנד מיליטאריזירט זיך. אט דאס רופט ארויס אין ענגלאנד גרויס שרעק. (פ)

ארבייטסלאזע און ענטוישטע יוגענד

דאס דראהענדע פראבלעם, וואס וואקסט אין דייטשלאנד

די פראנצויזישע פרעסע פערנעהמט זיך אלץ ווייטער מיט די לעצטע געשעהענישען אין דייטש־לאנד. די פרעסע מיינט, אז די רעדעס, וועלכע זענען אין די לעצטע טעג געהאלטען געווארען דורך די פיהרענדיגע מענער פון נאצי־לאנד, ווייזען אן אויף א טיפען אינערליכען ערנסטען פראצעס און אז די רעדע פון פאפען איז בלויז איינער פון די סימפטאמען, וועלכע זאגען עדות וועגען די בעהאלטענע געשעהענישען.

„ענטראנסיזשאן" האלט, אז איניגיכען וועלען פארקומען ענדערונגען אין דער דייטשער רע־גירונג.

דעם קריזיס, שרייבט דאס בלאט, איז איצט געלונגען צו שטערען, אבער אין א בעהאלטענער פארם עקזיסטירט ער ווייטער און עס איז זעהר מעגליך, אז גאר איניגיכען וועט היטלער געצוואונ־גען זיין דעם קאבינעט זיינעם צו רעארגאניזירען. אין וואטער ריכטונג: מען דארף נישט פערגעסען, אז די פ ינאנץ־וועלט און די אינדוסטרי אין דייטש־לאנד שטייט אין דער ערשטער רייה פולשטענדיג אויף דער זייט פון פאפענען, די רעארגאניזאציע דארף נייך אלזא אין דער ריכטונג פון אויסגלייך צווישען היטלערן, געבעלס׳ן און פאפענען: עס איז גארנישט בעוואוסט, צי היטלערן וועט געלינגען צו געפינען אנ׳אויסגלייך צווישען די אנהענגער פון פאפענען און די אנדערע געגנער זיינע.

פיליפ סופא דרוקט אין „עקסצעלזיאר" זעהר אינטערעסאנטע רייזע־בריף פון דייטשלאנד. ער מאכט אויפמערקזאם אויף דער ענטוישונג אין דער נאציאנאל־סאציאליסטישער בעוועגונג, וועלכע האט שוין ארומגעכאפט די יונגע נאצים.

דער גרעסטער טייל פון די יונגע דייטשען, וועלכע זענען אריינגעטראטען אין דער נאצי־בע־וועגונג, האבען געגלויבט ערנסט, אז זיי זענען בערופען צו מאכען א רעוואלוציע. פיל האבען צו געצויגען די אידעען פון גאארג שטראסער, וועל־כער האט צוגעזאגט אנצוהויבען א קאמף געגען קאפיטאליזם און צו ענדערען די סאציאלע ארדנונג אין דייטשלאנד.

איצט זעהען זיי זיך ארום. אז די פסיק־רעוואלוציאנערען היטלער און געבעלס און די עהנ־ליכע האבען גארנישט אין דער היגזיכט געטון. פערקעהרט, קיינמאל איז אין דייטשלאנד נישט גע־ווען אזוי שטארק דער קאפיטאליזם און די קאפי־טאליסטען ווי אין איצטיגען מאמענט. די זעלבע יוגענד האט בעטרויערט וועגען דעם, אז מיטן קומען פון היטלערן צו דער מאכט וועט געלינגען אפצו־מעקען פון דער וועלט אלעס, וואס איז אלט, אז מען וועט קאנען בויען און רעגירען אויף נייע אופנים. איצט זעהט זי, אז די אלטע געזעלשאפט איז נישט נאר נישט אפגעשוואכט, נאר פערקעהרט, אז זי האט זיך אונטער היטלערן בעדייטענד פער־פעסטיגט. די יוגענד איז ענטוישט, בעזונדערס די טיילען איהרע, וועלכע זענען געקומען צום היט־לעריזם פון מארקסיזם. זיי זענען איצט גרייט צו רעווידירען זייערע פאזיציעס, יעדענפאלס צווישען דער דאזיגער יוגענד בילדען זיך אויס די פאזיצי־יעס, וועלכע זענען און וועלען זיין אין דער שארפסטער אפאזיציע צו די איצטיגע פיהרערס.

דער זעלבער בעאבאכטער בעמערקט, אז דער נאציאנאל־סאציאליזם איז שטענדיג געווען געגען עפעס, פאר עפעס איז די פארטיי קיינמאל נישט געווען, דאס הייסט די פארטיי, וועלכע שטייט איצט בראש פון דייטשלאנד האט נישט געהאט קיינמאל דעם מינדעסטען פאזיטיוון פראגראם אנהענגער האט זיך די פארטיי געשאפען בלויז פון קריטיקער און אונצופרידענע.

אויסערליך דריקט זיך די אונצופרידענהייט אויס אין ענטוישונג, אין פעלען פון קאמף־פאטאס: די פארם פון די שלאגער. שרייבט דער־זעלבער זשורנאליסט, הויבט אן אפצובלאקען, זי ווערט פערוואנדעלט פון ברוין אין געל. פיי־ערליכקייטען, וועלכע פלעגען אמאל איינגעארדענט ווערען מיט דעם גרעסטען פאראד און טריומף׳ האבען איצט נישט דעם ערפאלג, רופען נישט ארויס די בעגייסטערונג ווי פריהער. אפילו די געטריישטע אפטיילונגען פון היטלערן זענען נישט פריי פון דער גרויסער מידקייט, וועלכע האט ארומגעכאפט כמעט גאנץ דייטשלאנד.

אויב עס איז גערעכט דער מיניסטער רעם, ווען ער בעהויפט, אז די צוקונפט פון דייטשלאנד ליגט אין די שלאג־אפטיילונגען, דאן דארף מען זאגען, אז אט די צוקונפט איז אינגאנצען בלאס און טונקעל. דאס פראבלעם פון דער דייטשער יוגענד איז איינס פון די שווערסטע פראבלעמען, וועלכע היטלער האט צו לעזען. איצט איז גע־קומען די צייט, ווען מען קאן מעהר זיך נישט בעגנוגענען מיט בלויזע ווערטער, מען קאן נישט מעהר שרייען „מארויס", נישט אנווייזענדיג איי־גענטליך דעם ציל פון דאזיגען פארויס.

אינאיינעם מיט די פינאנציעלע שוועריג־קייטען, וועלכע שטייגען מיט יעדען טאג, וואס די דייטשע מאכט זיך מוזען רעכענען מיט א נייעם עלעמענט, וועלכער וועט מיט דער צייט שפילען א גרויסע ראלע אין די געשעהענישען: דאס איז ארבייטסלאזע און ענטוישטע יוגענד.

„ווייטער פיהרען דעם בויקאט!"

זאגט טאמאס מאן צו די יודען אין אמעריקא

טאמאס מאן, דער וועלט־בעריהמטער דייטשער שריפטשטעלער, וועלכער האט בעקומען די נא־בעל־פרעמיע און איז איצט פערטריבען פון זיין היים, האט געמאכט א רייזע קיין אמעריקע, א מיט־ארבייטער פון ניו־יארקער „פארווערטס", האט גע־האט א געשפרעך מיט דעם גרויסער שריפטשטע־לער און בעקומען פון איהם פאלגענדע ערקלע־רונגען.

„דער ברוטאלער אנטיסעמיטיזם, די פערפאל־גונגען פון די יודען אין דייטשלאנד אונטער דעם היטלער־רעזשים איז די גרעסטע שאנדע פאר׳ן דייטשען פאלק. ס׳איז פאלש צו גלויבען, אז דאס דייטשע פאלק איז איינשטימיג מיט דער אנטי־יודישער פאליטיק. פון דער היטלער־רעגירונג פערקעהרט, דאס דייטשע פאלק שעהמט זיך מיט דער בארבארישקייט, מיט וועלכער די איצטיגע דייטשע רעגירונג בעהאנדעלט די יודען".

„איך וויל אבער דערמיט נישט זאגען — האט טאמאס מאן פארטגעזעצט — אז אנטיסעמי־טיזם איז א פרעמדע זאך אין דייטשלאנד. א קערנ־דעל פון אנטיסעמיטיזם איז שוין פון פריהער גע־ווען אין דייטשען פאלק. און היטלער האט פער־שטאנען ווי אויסצונוצען דאס קערנדעל פאר זיינע פראפאגאנדע־צוועקען. דאס דייטשע פאלק האט נאך דער מלחמה געליטען עקאנאמיש. די נאציאנאליס־טען, וועלכע זענען נישט געווען צופרידען מיט דער דעמאקראטישער הערשאפט אין דער דייטשער רע־פובליק, האבען פערשטאנען, אז כדי צו געווינען די סימפאטיע פון די אומצופרידענע מאסען דארף מען געפינען אימיצען, אויף וועמען ארויפצווואר־פען די שולד. פאר די עקאנאמישע ליידען, און דער יוד איז געווארען דער שולדיגער.

„דער אמת זאגענדיג, קען איך ביז איצט נאך נישט פערשטעהן ווי אזוי דאס איז געקומען אין דייטשלאנד — האט טאמאס מאן געזאגט — עפעס זעהט דאס אלץ נאך פאר מיר אויס ווי א חלום, איך האב געזעהן ווי די נאציאנאליסטישע און אנ־טיסעמיטישע כוואליע שטייגט אין דייטשלאנד. א־בער איך האב מיר עס נישט געקענט פארשטע־לען, אז עס וועט קומען צום איצטיגען צושטאנד, איך האף אבער, אז ווען די פאליטישע לאגע אין דייטשלאנד וועט זיך ענדערען, וועט אויך פער־שוואונדען ווערען דער אנטיסעמיטיזם".

„צי גלויבט איהר, אז דער אנטיסעמיטישער גיפט, וואס איז אריינגעדרונגען אין די מוחות פון די דייטשע קינדער, וועט נישט פערבלייבען ביי זיי אויף א לאנגע צייט?" —

„איך ווייס, אז עס וועט נישט אנקומען לייכט אויסצוווארצלען פון דער יוגענד דעם אנטיסע־מיטישען סם. אבער עס קאן און מוז געטון ווער־רען" — האט מאן ענטשלאסען געענטפערט.

ווי לאנג דער היטלער־רעזשים וועט אנהאל־טען אין דייטשלאנד — אויף דעם האט טאמאס מאן נישט געקענט געבען קיין ענטפער. ער זעהט —דענקט ער — סימנים פון אנ׳ענדערונג אין דייטש־לאנד. די מאסען הויבען ביסלעכווייז אן, ארויס־צוווייזען זייער אומצופרידענהייט; זיי הויבען אן איינצוזעהן, אז די גליקען, וואס דער היטלעריזם האט זיי פערשפראכען, קומען נישט. און אז זייער לאגע ווערט וואס א טאג אלץ ערגער און ערגער.

„צי דענקט איהר, אז די יודען אויף דער וועלט האבען גוט געטון, וואס זיי האבען ערקלערט א בויקאט געגען דייטשע סחורה?" — איז געווען די ווייטערדיגע פראגע.

„יא, יא, דאס איז געווען די בעסטע זאך, וואס זיי האבען געקענט טון צו העלפען זייערע ברידער אין דייטשלאנד — האט טאמאס מאן אויסגערופען — דער יודישער בויקאט אין דער וועלט צווינגט די היטלער־רעגירונג איינצוזעהן, אז זי מוז זיך רעכענען מיט דער יודישער מאכט און דעם עפענט־ליכען לעבען אין דער וועלט, און דאס האט פיל געהאלפען די דייטשע יודען.

„איבעריגענס, זעהט איהר דאך, ווי די היטלער־רעגירונג בעקלאגט זיך איצט, אז די יודען אין דער וועלט האבען רואינירט דעם דייטשען האנ־דעל. דאס איז דער שטארקסטער בעווייז, אז דער יודישער בויקאט האט געווירקט, און די היטלע־ריסטען וועלען זיך איצט שטארק איבערלייגען, צי זיי זאלען ווייטער ארויסטרייבען דעם צאר פון די יודען אין דער וועלט".

„צי דארפען די יודען אין דער וועלט ווייטער פארזעצען דעם בויקאט אויף דייטשע סחורות"?

„נאטירליך, דער בויקאט דארף איצט נאך שטארקער אנגעפיהרט ווערען. ער דארף געפיהרט ווערען אזוי לאנג, ביז די איצטיגע רעגירונג וועט נישט צוריקציהען איהרע בארבארישע געזעצען.

די ווייטערדיגע פראגע איז געווען:

„ווי קומט עס, וואס אין דעם איצטיגען גרויסען אומגליק, וואס האט געטראפען די יודען אין דייטש־לאנד, איז נישט אויפגעשטאנען א מאן, ווי למשל, עמיל זאלא אין פראנקרייך, אין דער צייט פון

(ווייטער זעה 5־טע זייט).

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג יג 26 תמוז תרצד

יוני

זון-אויפגאנג 3.16

זון-אונטערגאנג 8.01

שטרייק פון די סעזאן-ארבייטער

2,800 מאן האבען נעכטען געווארפען די ארבייט. — זיי ווילען געהעכערט דעם טאג-לוין פון 3,85 אויף 6,20 און א קאלעקטיווען אפמאך

די ליקווידאציע פונ׳ם שטרייק איז אפהענגיג פונ׳ם ארבייטס-פאנד

(2) נעכטען אינדערפריה איז אינגאנצען אומגעריכטערהייד אויסגעבראכען א שטרייק פון די סעזאן-ארבייטער אין לאדז.

פון דער אלגעמיינער צאהל 3000 ארבייטער וואס זענען איצט בעשעפטיגט אין לאדז, האבען 2,800 נעכטען געווארפען די ארבייט, אזוי אז עס זענען כמעט אינגאנצען אפגעשטעלט געווא-רען די סעזאן-ארבייטען אין אונזער שטאט.

די תיכף אויסגעוועהלטע שטרייק-קאמיסיעס האבען נעכטען א גאנצען טאג אכטונג געגעבען אויף דער גאנצקייט און אויף דעם רוהיגען פער-לויף פונ׳ם שטרייק.

לויט ווי מ׳אינפארמירט אונז, פון דעם פעראיין פון די סעזאן-ארבייטער, איז דער שטרייק אויסגעבראכען מחמת דעם שוין פון לאנג-געפיהר-טען קאמף פון די סעזאן-ארבייטער וועגען העכע-רען זייער טאג-לוין, וואס מאכט איצט אויס 3 זל. מיט 85 גראשען, בעת פריהער — ביי דעם ווירטשאפטען פונ׳ם סאציאליסטישען מאגיסטראט — האבען די סעזאן-ארבייטער בעקומען. דורך א קאלעקטיווען אפמאך, 7 זל. מיט 75 גראשען א טאג.

אראפגעהמענדיג א משל פון דער טעקסטיל-אינדוסטריע, זענען די ארבייטער מסכים צו רע-דוצירען די 7,75 אויף 20 פראצענט, דאס הייסט אז זיי פאדערען געהעכערט דעם לוין אויף 6 זל. מיט 20 גראשען.

ענטשפרעכענדע שריט, וואס זענען דער-וועגען געמאכט געווארען ביי דעם רעגירונגס-קאמיסאר, ה׳ וואיעוואודזקי, האבען נישט געהאט קיין פעולה, און ער האט דערקלעהרט, אז דאס העכערען פון דעם טאג-לוין אין דעם פאל וועגדט זיך אינ׳ם ארבייטס-פאנד, וועלכער סובסידירט די סעזאן-ארבייטען אין לאדז.

דעם פאריגען שבת בייטאג איז דערויבער אין פעראיינס-לאקאל פון די סעזאן-ארבייטער אויף פאדלעשנע 26 פארגעקומען אן אלגעמיינע פערזאמלונג פון די סעזאן-ארבייטער, און נאך א לאנגער דיסקוסיע איז בעשלאסען געווארען אויף נעכטען, מאנטאג, צו פערשטרייקען.

ווי געזאגט, האבען שוין נעכטען 2,800 ארבייטער געווארפען די ארבייט, און די איבעריגע וועלען עס וואהרשיינליך היינט טון.

א ליאדע טאג וועט פארקומען א געמיינזאמע קאנפערענץ דעם סכסוך צו ליקווידירען.

ד״ר באנאש האט פערשפילט

דעם ענטשעדיגונגס-פראצעס מיט דער קראנקען-קאסע

(2) בשעתו האט אין לאדז ארויסגערופען אויפגעהן דער ארעסט פון ד״ר ארטור באנאש, וועלכען מען האט פערדעכטיגט אין קאמוניסטישער טעטיגקייט. דאס קרייז-געריכט האט בעת די פער-האנדלונגען פעסטגעשטעלט די שולד פון ד״ר באנאש און מיט עטליכע חדשים צוריק איהם פער-משפט אויף 1 יאהר תפיסה.

נאכן ארעסט איז ד״ר באנאש, אלס דאקטאר פון קראנקען-קאסע, בעזייטיגט געווארען פון דעם דאזיגען פאסטען אהן וועלכער עס איז ענטשעדי-גונג. אנ׳אונצופרידענער פון דער דאזיגער האנדלונג האט ד״ר באנאש אנגעקלאגט די קראנקען-קאסע אין קרייז-געריכט, פאדערענדיג אנ׳ענטשעדיגונג פון 3,800 זל. חוץ א גראטיפיקאציע פאר דער לאנגער ארבייטס-צייט אין דער דאזיגער אינס-טיטוציע.

דאס לאדזער קרייז-געריכט האט אפגעפאר-פען די אנקלאגע אנערקענענדיג, אז די גאנ. קראנקען-קאסע האט געהאט רעכט צובעזייטיגען דעם ד״ר באנאש אהן ענטשעדיגונג.

ד״ר באנאש איז נאך פערמשפט געווארען צו בעצאהלען די געריכטס-קאסטען.

ענטדעקט די גנבה פון י. ראפאפארטס מאנופאקטור-געשעפט

צוויי שניידערס און 1 טרעגער זענען ארעסטירט

(2) אין דער נאכט פון 20 ד. ח. איז אין יוזעף ראפאפארטס מאנופאקטור-געשעפט אויף פיעט-ריקאווער 19 אויסגעפיהרט געווארען אנ׳איינבראך.

נאך פארן שליסען דאס טויער האבען די אונענטדעקטע גנבים זיך אריינבעקומען אין א לעדיגען צימער, וואס איבערן מאנופאקטור-געשעפט. ערשט ביינאכט האבען די גנבים זיך גענומען צו דער ארבייט: זיי האבען דורכגעבראכען די פאדלאגע, וועלכע איז דער סופיט פון ראפאפארטס געשעפט. ביים דורכלעכען דעם סופיט האבען די איינברע-כער זיך בענוצט מיט אנ׳אזוי-גערופענעם „שירם" בכדי נישט צו דערלאזען אנ׳אלארם ביים אראפ-לאזען פון טינק. דורך דער עפענונג אין סופיט האבען די גנבים זיך אריינגעקריגען אין מאנופאק-טור-געשעפט און פון דארט ארויסגעגנבעט מאנו-פאקטור-סחורות אין דער ווערט פון לערך 10 טויזענד גילדען.

די אונטערגענומענע פאליציייאישע אויספאר-שונג האט ענטדעקט דאס בעהעלטעניש פון די געגנבעטע סחורות. פאליציי האט, נעמליך געלענקט איהר אויפמערקזאמקייט אויף די מלינות. אין וועל-כע עס גרופירען זיך די גנבים און פאסערס און אויף אזא אופן איז ענטדעקט געווארען דאס בע-האלטענע „מאסמאטען" ביים שניידער חיים בראמ-בערג אויף פילטודסקי-גאס 9. בראמבערג איז ווע-ניג געווען בעקאנט דער פאליציי, נאר אזוי ווי מ׳האט זיך געכאפט, אז ער פערקעהרט אין די קרייזען פון פערדעכטיגע לייט, האט מען ביי אים דורכגעפיהרט א רעוויזיע, וועלכע האט געגעבען אונערווארטעטע רעזולטאטען. ביי בראמבערג׳ן האט מען געפונען א טייל פון די סחורות, וואס זענען געגנבעט געווארען ביי ראפאפארט׳ן. א טייל פון די זעלבע סחורות איז אויך געפונען געווארען ביים שניידער ווייסזאנד אויף לאגעווניצקא 4. ווען פאליציי איז אנגעקומען אין ווייסזאנדס וווינונג, האט גראד געבראכט א פאק גנבהשע סחורה דער טרעגער מרדכי לייביש קירשענבלאט פון פאמאר-סקא 70.

פאליציי האט ארעסטירט בראמבערגן, ווייס-זאנד׳ן און קירשענבלאט׳ן. די ווייטערדיגע אויס-פארשונג איז אין גאנג.

נייער אופן פון אנגעהמען באגאזש אויף די באהנען

(2) די לאדזער באהן-מאכט אינפארמירט אונז, אז אויף די באהנען זאל בקרוב איינגעפיהרט ווערען א נייער סיסטעם פון אפגעבען באגאזש. לויט׳ן ענגלישען מוסטער. און וואס בעשטייט אין דעם, אז אנשטאט אפגעבען באגאזש אויפ׳ן וואקזאל און בעקומען א קוויטונג און אויסשרייבען פערשידענע פאפירען — וועט דער פאסאזשיר צוגיין צום באגאזש-וואגאן, וואס וועט האבען פון דער פארען-זייט א בריער, און אפגעבען זיין באגאזש, וו אויף אפצוהיטען (משכאוואניע״), צאהלענדיג דערפאר אויפ׳ן ארט, און בעקומענדיג א קוויטעל. ווען דער פאסאזשיר וועט אנקומען אויף דער בעשטימטער סטאציע, וועט ער צוגיין צום וואגאן און אפנעהמען דעם באגאזש.

מ׳נעהמט מענשען, וואס מ׳האט זיי גערן

און מען גייט זיי מאכען פאר אינקאסענטען פון דירה-געלד

(2) לויט ווי עס אינפארמירט אונז די פאסט-אמט לאדז 1 איז לעצטענס איינגעפיהרט געווארען דורך דער פאסט-מאכט א פרינציפיעלע אינאוואציע אין דער הינזיכט פון אויספיהרען אינקאסא-אויפ-טראגען, און צווישען זיי, אויך דירה-געלד-אינקאסא פון לאקאטארען.

די ארבייט פון די זשאנדצעס וועלען אזוי-ערנאך אדורכגעפיהרט ווערען דורך בריף-טרעגער

אין שייכות מיט דעם דערוויסען מיר זיך, אז דער דאזיגער לעצטער פרט האט אנגעטראפען אויף אנ׳ענערגישען ווידערשטאנד מצד די זשאנד-צעס.

ווי מען אינפארמירט אונז וועט דער פער-איין פון די זשאנדצעס דעריבער אינטערווענירען ביי דער פאסט-מאכט, אז די אינאוואציע זאל נישט ווירקען שלעכט אויף די הכנסות פון זיינע מיטגלידער. עס זאל דערוועגן ארויסגעשיקט ווערן א ספעציעלער מעמאריאל.

צוגאב-פאבאר-קאמיסיעס

(2) דער פאבאר פון יאהרגאנג 1913 האט זיך שוין געענדיגט.

איצט דערוויסען מיר זיך, אז עס הויבען אן צו אמטירען צוגאב-פאבאר-קאמיסיעס.

דעם קומענדיגען שבת, דעם 30 ד. ח. פון 8 פריה וועט אין לאקאל פון דער מיליטעריש-פאליצייאישער אפטיילונג ביי דער לאדזער שטאט-פערוואלטונג (פיעטרקאווער 165) אמטירען די צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פ.ק.או.-שטאט לאדז 1, צו וועלכער עס דארפען זיך מעלדען די פאבאר-פליכטיגע פון יאהרגאנג 1913 און עלטערע, ווי אויך די פרייוויליגע פון די יאהרגענג 1914, 1915 און 1916 מיט א בילדונגס-צענז, וואס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 קאמיסאריאטען, און האבען בעקומען אויפ-פאדערונגען פון דער לאדזער שטאטישער סטא-ראסטווע.

מאנטאג, דעם 2 יולי, 8 אינדערפריה וועט אין דעמזעלבען לאקאל אמטירען א צוגאב-פאבאר קאמיסיע פאר פ. ק. או. לאדז-שטאט 2 צו וועלכער עס דארפען זיך צושטעלען די פאבאראוועס פון יאהרגאנג 1913 און עלטערע, וועלכע האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-דינסט, ווי אויך די פרייוויליגע פון די יאהרגענג 1914, 1915 1916, וואס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פאליציי-קאמיסאריאט, און האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון דער לאדזער שטאטישער סטאראסטווע.

די אויספיהר-פעראָרדנונג צום נייעם האנדעלס-קאדעקס

וועט ערשיינען נאך היינטיגע וואך

היינטיגע וואך זאל פערעפענטליכט ווערען די אויספיהר-פעראָרדנונגען צום האנדעלס-קאדעקס, עס זאל זיך בעווייזען די פעראָרדנונג, וועלכע וועט בעגנוי אויפקלערען, וואס איז דאס א אונטערנעמונג אין גרעסערען מאסשטאב, וועלכע איז פערפליכ-טעט צו פיהרען ביכער.

וועגען פעראיינהייטליכען דעם אומזאץ-שטייער

אויף ארטיקלען פון דער קאלאניאל-בראנזשע

ווי מיר האבען שוין בשעתו מיטגעטיילט, האט זיך דער צענטראלער קליינהענדלער-פעראיין, פאמארסקא 15 געווענדען מיט א מעמאריאל צו דער האנדעלס-קאמער וועגען פעראיינהייטליכען דעם אומזאץ-שטייער פון מילבער-ארטיקלען מיהל-ארטיקלען) לעדער, שיך, קויהלען, פלייש, פרוכטען, פאפיר ביר און שפייז און קאלאניאל-ארטיקלען. אמשטארקסטען בעטאנט דער מעמא-ריאל וועגען די קאלאניאל-ארטיקלען. אזוי ווי א טייל פון די ארטיקלען, ווי צוקער, זאלץ, זאפאל-קעס, שפריט א. א. זענען שוין סטאלירט געווא-רען וועט אין דער קאלאניאל-בראנזשע דאס סטא-לירען אנקומען לייכט און וועט פיל פערלייכטערן דעם קרעמער און דער שטייער-מאכט.

נייע שטעמפעל-מארקען

צו 20 זל., 10 זל., 25 גר. און 10 גר.

עס זענען ארויסגעלאזען געווארען שטעמפעל-מארקען פון א נייעם טיפ צו 20 זלאטיס, 10 זל., 25 גראשען און 10 גראשען. די ביז-איצטיגע מארקען פון די דערמאהנטע קאטעגאריעס ווי אויך די ביזאיצטיגע 5 גראשענדיגע, קענען בענוצט ווערען נאר ביז דעם 15 יולי 1934.

די מארקען פון אלטען טיפ, וועלכע זענען נישט אויסגענוצט געווארען ביז׳ן 15 יולי, וועלען ביז׳ן סוף יולי קענען אויסגעטוישט ווערען אויף נייע.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. פאטאש (פלאץ קאשטשעלני 10), א. כארעמזא (פאמארסקא 12), ע. מילער (פעטריקאווער 46), מ. עפשטיין (פעטריקאווער 225), ז. גארטשיצקי (פשעיאזד 59), אנטאניעוויטש (פאביאניצקא 50).

PROSZKI
«KOWALSKINA»
STOSUJE SIĘ PRZY UPORCZYWYCH
BÓLACH
GŁOWY

KONIECZNIE ZE ZNAKIEM
„SERCE W PIERŚCIENIU"
FABRYKA CHEM.-FARMAC. A.KOWALSKI, WARSZAWA

רעפרעזענטאנץ-טעאטער „ראזמאיטאשטשי" ציגעל-גאס 27 טעל. 112-25

גאסטשפילען פון פרעמיער פון ריינהארד-טעאטער און פון בערלינער שטאדט-טעאטער

אלעקסאנדער גראנאך

צוזאמען מיט העלענא בארקאווסקא

היינט, דינסטאג, 9.30 אוונט גרויסע הנחה-פארשטעלונג

„די געלע לאטע"

אקטועלע צייט-פיעסע אין 4 אקטען פון ד״ר פרידריך וואלף (אויטאר פון „ציאנקאלי").

אכטונג! דאנערשטאג, ד. 28 יוני ספעציעלע הנחה-פארשטעלונג

„די געלע לאטע"

בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון טעאטער.

Dr. med. Trepman

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעצ. פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענערשוועכע אויך אלע ארט אנאליזען נעהמט אן פון 8—12 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 8—1. בעזונדערע ווארטע-זאל פאר פרויען

דורך קינדער פון בעאמטע
זאָלען איינִיגע פּריוואַט-שולען געראַטעוועט ווערען

(2) ווי מיר דערוויסען זיך, בעמיהען זיך די אינהאַבער פון לאָדזער פּריוואַט-שולען, אַז מ׳זאָל אין זייערע שולען טײלווייז שיקען לערנען קינדער פון מלוכה און זעלבסטפערוואַלטונגס-בעאַמטע, פאַר וועלכע עס צאָהלט שכר לימוד די רעגירונג אָדער די זעלבסטפערוואַלטונג.

די דאָזיגע בעמיהונגען זייערע בעגרינדען די שול-אינהאַבער דערמיט, וואָס זייערע שולעס זענען צוליבן קריזיס און דער שלעכטער פינאַנ-ציעלער לאַגע בעדראָהט ליקווידירט צו ווערען.

פאַלשע 20-זלאָטי - באַנקנאָטען איז לאָדז

(2) דער לאָדזער אויספאָרשונגס-אַמט וועני-רעט דורך אונזער פערמיטלונג די אויפמערקזאַמ-קייט אויף די פאַלשע 20-זלאָטי-מטבעות, וואָס האָבען זיך לעצטענס געוויזען אין לאָדז.

די פאַלסיפיקאַטען זענען אויסגעפיהרט אויף אַ גלאַטערען און ווייכערען פּאַפּיר, ווי די גע-וועהנליכע. דאָס וואַסער-בילדעל פון קאָשטשיושקאָ-וויעלקי איז שטאַרקער קאָנטיג אויף דער לינקער זייט, און כמעט אינגאַנצען נישט אָנזעהעוודיג אויף דער רעכטער זייט. די צייכענונגען און פיגו-רען זענען צוזאַמענגעגאָסען מיטן פאָן און פאַר-שמירט.

פּאָפּולערער צוג קיין קאַטאָוויץ

די רייזע-ביוראָ וואַגאָן-לי-קוק אָרגאַניזירט פון 28 ביזן 30 יוני ה. י. אַ 3-טאָגיגען אויס-פלוג קיין קאַטאָוויץ. אָפּפאָהר דעם 28 יוני אין אָוונט פון קאַלישער באַהן-סטאַציע. פאַר דעם אויספלוג איז בעשטימט אַ ספּעציעלער צוג. בי-לעטען צום פּרייז פון 12 זל. און אַלע אינפאָר-מאַציעס ערטיילט דאָס רייזע-ביוראָ וואַגאָן לי קוק פּיעטריקאָווער 64.

טראַמוואַי-חודש-בילעטען אין וואַגאָן-לי-קוק

דאָס רייזע-ביוראָ וואַגאָן לי קוק איז מודיע, אַז צוליב דעם, וואָס עס פאַלט גראָד אויס אַ יום-טוב אין טאָג פון 29 יוני און צוליב דעם, וואָס דער 1 יולי פאַלט אויס אום זונטאָג — הויבט מע פון היינט אָן אַרויסצוגעבען די טראַמוואַי-חודש-בילעטען אין דער ביוראָ פון וואַגאָן לי קוק, פּיעט-ריקאָווער 64.

Dr. HELLER
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
8 טראַאוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט,
זונטאָג פון 11—2 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.
אונבעמיטעלטע— לײַטשניצע-פּרייזען

פּעראינטערעסירטע פּערזאָנען
קאָנען איבערקוקען פּערשידענע אַקטען אין די אַדמיניסטראַציע-אָרגאַנען

(2) דער לאָדזער וואָיעוואָדען-אַמט האָט נעכטען סובאָרדינירטע צוגעשיקט צו זיינע אונטערליגענדע אָרגאַנען אַן׳אויפקלערונג מכוח׳ן מאַכען צוטריטליך פאַר אינטערעסאַנטען די אַקטען אין אַדמיניסטראַ-ציע-אַמטען.

פון דער דאָזיגער אויפקלערונג איז צו דריגנען, אַז לויט דער אַדמיניסטראַטיווער פּער-אָרדנונג פון י. 1928 ווערט אָנערקענט דער פּרינ-ציפּ פון דער עפענטליכער טעטיגקייט פון דער אַדמיניסטראַטיווער מאַכט.

מחמת דעם זענען פּעראינטערעסירטע צדדים בערעכטיגט צו אַדורכקוקען אַקטען, נאָכ׳ן בעקומען דערצו אַ דערלויבעניש פון דער מאַכט, און אין דער אָנוועזענהייט פון אַ בעאַמטען, וואָס ווערט צו דעם צוועק ספּעציעל דעלעגירט.

מ׳לאָזט צו נאָר צו די אַקטען אין דער וואָיעוואָדזטווע און אין דער סטאַראָסטווע, וואָס ענטהאַלטען דאַטען, וועלכע זענען אומבעדינגט נויטיג דעם אינטערעסאַנט.

געהיימנישפולער מערדער
דערשיסט אַ 2-יאָהריג מיידעלע, וועלכע די מוטער טראָגט אויף דער האַנד

(2) עהערנעכטען אין אָוועגד האָט אַ געווי-סע העלענאַ ראַטאַן (פון פּרינציפּאַלנאַ 9) שפּאַצירט מיט איהר 2-יעהריג טעכטערל, קריסטינאַ, וועלכע זי האָט געטראָגען אויף די הענד.

אין אַ געוויסען מאָמענט איז צו איהר צוגע-לאָפען עפּיס אַ פּערזאָן, און אַרויסכאַפּענדיג שנעל אַ רעוואָלווער פון טאַש, האָט ער אויף איהר אויסגעשאָסען...

די קויל האָט געטראָפען אין קינד און דער מוטער נישט געשאַדט.

דער מערדער איז שנעל ענטלאָפען און ס׳איז איהם דערווייל נישט געלונגען צו כאַפּען.

פאַנאַטאָוויע האָט דאָס געטראָפענע קינד אָפּגעפיהרט אין אַננאַ מאַריאַ שפּיטאָל, וואו עס איז באַלד געשטאָרבען.

פאַר פּערשפּרייטען רכילות געגען גענעראַל מאַלאַכאָווסקין
איז אַ שיכור פּערמשפּט געוואָרען אויף 8 חדשים תפיסה

(2) סוף יאַנואַר ד. י. האָבען אין לאָדז זיך פּערשפּרייט קלאַנגען, בכן דער שעף פון לאָדזער ד. אָ. ק. גענ. מאַלאַכאָווסקי איז אַרעסטירט גע-וואָרען. צי דער דאָזיגער קלאַנג איז אמת, האָט געפרעגט ביי די זעלנער, וואָס זענען געשטאַנען אויף דער וואַך ביי די קאַסאַרען, אַן׳אומבעקאַנ-טער שיכור, וועלכער האָט דורך אגב דערציילט די זעלנער, אַז גענעראַל מאַלאַכאָווסקי האָט געזאָלט אַרעסטירט ווערען צוליב... קאָנשאַכטען מיט די דייטשען. דערצו האָט ער געהעצט די זעלנער אויף כל׳ערליי אופנים.

בינו-לבינו האָט אַ זעלנער געמאָלדען וועגען דעם אַ פּאָליציאַנט, וועלכער האָט אַרעסטירט דעם שיכור, וועלכער האָט זיך אַרויסגעוויזען אַלס דער 30-יעהריגער סטעפאַן קאָזשאָווינסקי פון נאַ-רוטאָוויטשאַ 5.

דאָס קרייז-געריכט האָט קאָזשאָווינסקין נעכ-טען פּערמשפּט אויף 8 חדשים תפיסה.

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע" נאַרוטאָוויטשאַ 20 טעל. 213-84
בילִיגע וואָך!
דאָס איינציגע אָפּערעטען-טעאַטער אין לאָדז! רעפּערטואַר פרייליך!
אַלע זענען בעגייסטערט! —::— רוישענדע אַפּלאָדיסמענטען! —::— לאַכען אָהן אויפהער!
גאַסטאָ-אויפטריטע פון ליבלינג פון לאָדזער פּובליקום
בן-ציון וויטלער
מיט׳ן אָנטייל פון דער בעוו. פּרימאַדאָנע יוכבד זילבערג
היינט, דינסטאָג, 9.30 אָוונט, פּאָפּולערע פּרייזען פון 50 גר. ביז 1.50
די שטאַרק אויסגענומענע אָפּערעטע
דער פרייליכער אַפּיציר
אין 2 גרויסע אַקטען מיט אַ פּראָלאָג, 20 נומערן געזאַנג און טענץ.
בילעטען צו בעקומען אַ גאַנצען טאָג אין קאַסע פון „פילהאַרמאָניע".

גוט מאָרגען!
די „ברוינע מאַסען"...

די היטלעריסטישע פּרעסע האַלט זיך אין איין בעריהמען: „מיר האָבען די ברוינע מאַסען". דער דייטשער וויצע-קאַנצלער פאָן פּאַפּען זאָגט פּערקעהרט: „די ברוינע מאַסען טריקענען איין".

מיר זאָגען, אַז גערעכט איז די היטלעריס-טישע פּרעסע: די ברוינע מאַסען שטאַרקען און פּערשפּרייטען זיך. אין דער גאַנצער וועלט מעהרען זיך די ברוינע מאַסען, בפרט אין די זומער-חדשים. וואו איהר ניט אַ בליק, זעהט איהר די „ברוינע מאַסען". אָנפאַנג יוני פאָהרען אונזערע פרויען און מעדלעך אַרויס פון לאָדז בלאַנדינקעס, שאַטינקעס, וויים-הויטיגע, בלוט און מילך, און אין עטליכע וואָכען אַרום, קומען זיי צוריק... „ברוינע" — ברוין-הויטיגע. וואַלגערן זיך גאַנצע טעג אויף דער פּליאַזשע. וואו ס׳איז נישטאָ קיין פּליאַזשע, לעגען זיי זיך אויף דער גאָלער ערד, אויף אַ לאָנקע, אויפן דאַך, נעבען אַ קוימען — און ברוינלען זיך...

איצט, אַז איהר געהט אַרויס אין לאָדז אויפן דעפּטאַק, אין פּאַרק, צו אויף דער זומער-וואוינונג — אומעטום זעהט איהר די „ברוינע מאַ-סען". די „ברוינע מאַסען" מעהרען און פּרוכט-בערן זיך ווי פיש אין וואַסער. וואו איהר געהט און וואו איהר שטעהט זעהט איהר, אַז די היט-לעריסטישע פּרעסע איז גערעכט: — די „ברוינע מאַסען" מעהרען זיך אין די זומער-חדשים.

אב—געק

150 דייטשע קאַפּיטאַליסטען און פאַבריקאַנטען
קומען אויף אַן׳אויספלוג קיין לאָדז

(2) ווי מיר דערוויסען זיך, ווערט אין לאָדז אַרום דעם 25 יולי אָנגעוואַרט אַ גרעסערע גרופּע פון דייטשע קאַפּיטאַליסטען און אינדוסטריעלער.

דער ציל פון זייער קומען איז צו פאָרשען די מעגליכקייטען פון לאָקירען זייערע קאַפּיטאַלען אין פּוילען.

דער אויספלוג, אין וועלכען עס וועלען זיך בע-טייליגען 150 מאַן, זאָל דעם 23 יולי קומען קיין וואַרשא פון וואַנען די וועלען אַרויספאָהרען קיין לאָדז, און דערנאָך — ווייטער אין די גרעסערע פּוילישע אינדוסטריע-צענטערס.

ס׳איז נישט אַזאַ וואָלוועל געשעפט
צו האַנדלען אין נאָס און זיצען... אין תפיסה

(2) יאַנקעל קאַמפּעל און מרדכי פּערעלמאַן זע-נען גאַסען-הענדלער, נאָר אַזוי ווי די געשעפטען זענען נישט אַזוי דאַסיג זענען זיי געפאַלען אויף אַ פּלאַן ווי אַזוי צו פּערקויפען אַ סך סחורה (פּרוכטען) צו גאָר ביליגערע פּרייזען. זייער המצאה איז בע-שטאַנען אין דעם, וואָס זיי האָבען געוואויגען טרוס-קאַווקעס אין טאָפּעלטע טיטען, וואָס זייערע באָדענס זענען אינדערמיט געווען פול מיט האָמד.

די מעשה איז לסוף געגאַנגען „פּערשיט", די הענדלער זענען אַרעסטירט געוואָרען.

נעכטען איז דער 48-יעהריגער קאַמפּעל און דער 53-יעהריגער משה פּערעלמאַן פּערמשפּט געוואָרען צו 10 חדשים אַרעסט יעדער.

דער אַריער-פּאַראַנראַה
ר. איזראַעל

144

שפּאַנענדער ראָמאַן פון דער [illegible] ווילדער צייט

העלען איז געבליבען זיצען אונבעוועגליך און געוואַרט ביז בעהמע וועט אָנהויבען צו רעדען. איהר איז נישט געווען קיין אונטערשיד וועגען וואָס ער וועט מיט איהר רעדען, וואָס ער וועט פערלאַנגען, אַבי די האַנדלונג זאָל זיך וואָס שנע-לער ענדיגען.

— ס׳איז זעהר פּערבינדליג פון אייער זייט, העלען, וואָס איהר האָט מסכים געווען זיך צו בע-געגענען מיט מיר.

העלען האָט נישט געענטפערט, וואַרטענדיג אויף דעם עצם געשפּרעך.

— איהר זעהט שלעכט אויס, אפשר פעהלט איך עפּעס, אפשר האָט איהר חרטה, וואָס איהר זענט אָהערגעקומען, ביז איך גרייט אייך צו העל-פען איהר דערמאָהנט זיך דאָך געוויס, אַז יענעם מאָל, ווען איך האָב ערנסט מיט אייך גערעדט, האָב איך בעטאָנט, אַז אויב איהר וועט זיך נאָר געפינען אין דער קלענסטער פערלעגענהייט, קענט מודה צו זיין דערין...

— איך האָב נישט קיין חרטה אויף מיינע טאַ-טען און מיר פעהלט גאָרנישט, האָט העלען קאַלט געענטפערט.

בעהמע האָט זיך בעהנטער צוגערוקט צו איהר אַזוי ווי ער וואָלט גאָרנישט געהערט, וואָס העלען האָט געענטפערט.

— כ׳פערשטעה..., אַז ס׳איז נישט אַזוי אָנגע-נעהם צו ווערען ענטוישט און זיך דערגאַנצען דערין מודה צו זיין דערין...

— לייטענאַנט אַלפרעד בעהמע, איך האָב אייך שוין געזאָגט אַז איך בין נישט ענטוישט, האָט איהר נאָך מיט מיר וועגען עפּעס צו רעדען?

— נישט עפּעס, נאָר נאָך זעהר פיל, צוליב איהר בין איך אָהערגעקומען קיין פּוילען.

— פאַרוואָס עפּעס צוליב מיר? האָט העלען שוין ערנסט אָנגעהויבען צו רעדען. ווער האָט אייך געגעבען דאָס רעכט צוליב מיר עפּעס פאַר-צונעהמען. איבעריגענס, פעהלט מיר גאָרנישט און איך ברויך מעהר גאָרנישט. דוכט זיך, אַז דערמיט וואָלט זיך אונזער געשפּרעך געקענט ענדיגען.

— ביין, אום גאָטעס הימעלס ווילען, ביין, בלייבט נאָך דאָ. איך בין געקומען אין אויכטראַנג פון אייער פאָטער און בעזונדערס פון אייער מו-טער. די אַלטע איז צוזאַמענגעבראָכען, ווען זי האָט זיך דערוואוסט וועגען דעם, אַז זי האָט אַזוי שטענדיג פערלוירען איהר איינציג קינד. דער פאָ-טער איז בעדראָהט צו פערלירען דעם פאָסטען, איהר מאַכט אומגליקליך זיך און וועט זיין דער גורם פון אייער מוטערס און פאָטערס לעבען...

— איך וועל דערהרג׳ענען מיין מוטער און פאָטער... אָבער ביין, דאָס איז דאָך אַלץ נישט אמת, איהר שפּאַסט דאָך, אָבער איהר שאַנטאַ-זשירט, אַזוי ווי איהר זעבט דאָס שטענדיג געוואוינט געווען צו טון.

— איהר זעבט אין אַ זעהר שלעכטער מיינונג וועגען מיר, האָט בעהמע געזאָגט, איך וועל אייך איצט נישט פרובען צו איבערצייגען, אַז אייער מיינונג איז אַ פאַלשע, בעזונדערס ווערט מיר אָפּ-געגומען דאָס לשון אין אייער אָנוועזענהייט, מיט אַן׳אַנדערען רעד איך גאַנץ אַנדערש, איך וויל וועגען דעם איצט נישט רעדען, איך וועל אייך אי-בערצייגען, אַז דאָס וואָס איך האָב אייך געזאָגט איז נישט אויסגעטראַכט, נאָר שטימט אינגאַנצען מיט דער ווירקליכקייט.

זאָגענדיג דאָס האָט בעהמע אַרויסגענומען אַ בריף פון דער טאַש און איהם איבערגעגעבען העלען. העלען האָט געוואָרפען אַ בליק אויף דעם אַדרעס פון בריף, זי האָט גלייך דערקענט די האַנד שריפט. דער בריף איז געווען פון איהר פאָטער.

— איך וויל דעם בריף נישט לייענען, איך וויל איהם נישט בעהמען.

— דאָרט איז פערהאַן אַ צושריפט פון אייער קראַנקער, שוואַכער מוטער.

— ביין, נישט אמת, נישט אמת...

בעהמע האָט געקענט די שוואַכע זייט פון העלען, ער האָט געוואוסט און געקענט דעם גרוי-סען קרבן, וועלכען זי האָט געבראַכט, פערלאַ-זענדיג איהר מוטער, וועלכע העלען האָט אַזוי שטאַרק ליב געהאַט. דעריבער האָט ער כסדר געשפּילט אויף דער דאָזיגער שוואַכער סטרונע.

— אָבער באמת, אין בריף איז פערהאַן אַ צושריפט פאַר אייך, איך האָב איהם געלייענט, בעת זי האָט איהם געשריבען.

— האָבען זיי שוין נישט געהאַט מיט וועמען צו שיקען דעם בריף נאָר מיט אייך, אויב זיי האָבען געוואוסט וואו איך געפין זיך? איהר האָט זיך אַריינגע׳גנב׳עט און זייער בּאַוואוסטזיין פערטרויען צו אייך.

— איהר קענט מיך היינט דאָ אויף דעם אָרט בעליידיגען וויפיל איהר ווילט נאָר אַליין, איך וועל בלייבען רוהיג. קודם כל שוין דערפאַר, ווייל איך בין זיכער, אַז אימיצער שטעהט היבטער אייך, אַז היט אייך, אַז ס׳זאָל קיין שלעכטס נישט געשעהען. יעדער וואַרט געוויס נאָר, אַז איך זאָל דערהו׳יבען מיין שטים און נעמ גלייך דאָ זיין, דעריבער טיקלער איך אייך, איך באַמאַהל, אַז איך וועל נישט רעאַגירען אויף קיין שום בעליידיגונג. איך וואָלט אָבער שטאַרק אייך געבעטען, אַז איהר זאָלט איבערלייענען דעם דאָזיגען בריף אין מיין אָנוועזענהייט און זאָלט מיר געבען אַן ענטפער. איך האָב זיך נישט אַריינגע׳גנב׳עט, ווי איהר זאָגט, אין אייער פאַמיליע, נאָר אויס רחמנות צו די אַלטע עלענדע מענשען האָב איך מסכים געווען זיך מיט אייך צו זעהען און מיט אייך איבערצורעדען, אַ מענש האָט דאָך אַ האַרץ און ס׳איז ווירקליך אַ רחמנות צוצוקוקען, ווי ס׳געהען אויס צוויי מענשען, איהר קענט זאָגען אויף מיר וואָס איהר ווילט, אָבער איך האָב נאָך אַ האַרץ, וואָס ווערט און אַ נשמה, וואָס פיהלט דערמאָלט ווען מען קוקט זיך צו צו די מענשליכע ליידענס, איך האָב געוואוסט, וואו איהר געפינט זיך, איך האָב וועגען דעם זיך דערוואוסט אויף אַ זעהר מאָדנעם אופן. איך האָב דאָס אייערע עלטערען נישט געזאָגט, זיי ווייסען נאָך נישט ביז איצט, אָבער כ׳האָב זיי צוגעזאָגט אָנצוּווענדען אַלע מיטלען אייך אויסצו-געפינען און אייך איבערצייגען דעם בריף, וועל-כען זיי האָבען פאַר אייך אָנגעשריבען.

— ווען איהר וואָלט געקענט זעהען, האָט בעהמע מיט פּאַטאָס געזאָגט, מיט וואָס פאַר אַ שטים און מיט וואָס פאַר אַ דאַנקבאַרע אויגען אייער קראַנקע מוטער האָט מיך וועגען דעם געבעטען, זי האָט מיר פשוט די הענד געקושט, מעהר האָב איך נישט געקענט אויסהאַלטען און האָב צוגע-זאָגט אַלץ צו טון. הגם איך האָב שוין דעמאָלט געוואוסט אייער אַדרעס, האָב איך איך נישט פערראַטען, האַלטענדיג, אַז איך וועל האַנדלען עהר-ליכער און בעסער, אויב איך וועל צושטעלן מיט אייך פּערזענליך איבערלעבען.

(פאָרטזעצונג קומט)

צוזאמענפאהר פון גאזאוניע־ספעציאליסטען אין לאדז

(2) אין אונזער שטאט האט זיך בעטען גע־עפענט א צוזאמענפאהר פון פוילישע גאזאוניע און וואסערלייטונג ספעציאליסטען. עס קומט אויך פאר דער ערשטער צוזאמענפאהר פון די סלאווישע גא־זאוניע־ספעציאליסטען. פון אלע עקען פוילען און אויסלאנד זענען זיך צו דעם ציוועק צונויפגעקומען קיין לאדז אנטיילנעהמער פון צוזאמענפאהר, וועל־כער קומט פאר אין זאל פון געזאנג־פעראיין אויף פעטריקאווער 243.

די דעלעגאטען האבען בעזוכט די פאבריקען פון „שייבלער און גראהמאן", „ווידזעווער מאנו־פאקטור", „י. ק. פאזנאנסקי", א.א. און האבען זיך בעטייליגט אין א פייערליך מיטאג, וואס איז פאר זיי ארגאניזירט געווארען.

צום קאמיטעט פון צוזאמענפאהר געהערען: קאמיסאר אינזש. וואיעוואדזקי, אינזש. גונדלאך, אינזש. באיער, אינזש. בזשאזאווסקי, ד"ר סט. קא־מיטש, ד"ר. האפמאן, אינזש, האלצגרעבער, סטא־ראסטא פאדאבינסקי, באטשעלניק ראסעט, דר. סקאל־סקי א. א.

זעלבסטמארדען

(2) אין שפיטאל „שוו. מאגדאלענא" האט זיך בעכטען פערסמט מיט העגאטוראט די 19־יעהריגע פראסטיטוטקע פראנצישקא סעבעליעץ (פון וואול־טשאנסקא 144). מען האט איהר ארויסגעפלומפט דעם מאגען און אין א געפעהרליכען צושטאנד אפגעפיהרט אין ראדאגאשטשער שפיטאל.

* * *

(2) אויף לעלעוועלא 12 האט זיך גע'סמט מיט זאלץ־זויער די 20־יאהריגע קאטאזשינא קולע־שא. די סיבה פונ'ם זעלבסטמארד פרוב איז בישט פעסטגעשטעלט געווארען. אין א זעהר שווערען צו־שטאנד האט מען זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

מוחל אזעלכע בלומען...

(א) אויף שענקעוויטשא 9 איז איינעם יאנקעל זוסמאנען ארונטערגעפאלען אויפן קאפ — פון דריי־טען שטאק אזש — א בלומען־טאפ און איהם צוקא־ליעטשעט דעם שארבען און דאס פנים.

פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין שפי־טאל.

געשטאכען איז מיטען גאס

זונטאג 4 אין זייגער ביינאכט זענען צוויי אומבע־קאנטע כוליגאנעס אויף רוג דאלנא און גאפלאנסקא בעפאלען דעם 52־יעהריגען אברהם ראהאל (דאלנא 10) און איהם מיט מעסערס פערוואונדעט אין קאפ און האנד, די אנפאלער זענען בעלם געווארען. דעם פערוואונדעטען האט ערטיילט הילף די קראנקען־קאסע.

צוויי קינדער זיך פער'סמ'ט מיט גיפטיגע גריבסען

(2) די פינף־יעהריגע יוזשיא יאנטשיק און די זיבען־יעהריגע מאריא ארקיד, האבען שפאצירט אין וואלד, לעם דעם דארף לענקאווא, פעטריקאווער קרייז און געריסען פערשידענע גרעזעלעך.

די קינדער האבען די גרעזעלעך בישט בלויז גע־ריסען נאר אויך געגעסען, און דער סוף איז געווען אז די ערשטע האט זיך מיט זיי פערסמט אויף טויט און די צווייטע האט מען קוים אפגעראטעוועט.

אונטער'ן טערור פון „ארענדאווניק"

בעזייטיגט מען יודישע מוזיקער

אין דער הינער צוקערניע „עספלאנאדע" האבען געארבייט אין משך פון דער גאנצער צייט פון איהר קיום יודישע מוזיקער. גראד זענען זיי ערשטקלאסיגע פאכלייט און ממילא זענען פון זיי געווען צופרידען סיי דאס פובליקום און סיי די דירעקציע.

בעוויזט זיך אבער לעצטענס אין „ארענ־דאווניק" פלוצדינג א נאטיץ, אין וועלכער די דירעקציע ווערט שארף געטאדעלט, הלמאי זי בע־שעפטיגט יודישע מוזיקער.

די דירעקציע האט א פנים באלד גענומען די בעמערקונג צו קענטניש און טאקע גלייך גע־קינדיגט אלע יודישע מוזיקער.

צוזאמענשטויס פון א טאקסובקע מיט א קאלעיקע

(2) לעם שטעטעל טורעק איז פאסירט א טאקסובקע וואס האט געפיהרט 4 טורעקער פאסא־זשירען, ארויף אויף דער קאליש־טורעקער קא־לעיקע...

די טאקסובקע איז אינגאנצען צושמעטערט גע־ווארען און די פאסאזשירען זענען על פי נס אפגע־קומען מיט לייכטע וואונדען.

דער שאפער איז אינגאנצען ארויס גאנץ פון דער קאטאסטראפע.

DR.

L. Czarnożył

האט זיך איבערגעצויגען אויף

62 פיעטריקאווער 62

אן - ארדינירט איצט אין טשעבאטשינעק

ווילא קאשטשושקא.

גרויסע לויה פון קאנטאר הלל אלטערמאן

בעכטען איז פארגעקומען די לוויה פון פער־שטארבענעם אויבער־קאנטאר הלל אלטערמאן. צו דער לוויה איז געקומען אב'עולם פון עטליכע טוי־זענט מענשען, צווישען זיי די אנגעזעהענסטע יודישע בירגער פון שטאט, דער קאמיטעט פון דער סינא־גאגע, פארשטעהער פון דער קהלה, די טויזענדער מתפללים, און אלע וועלכע האבען מיט אזא בחת־רוח געהערט אלטערמאנען דורך די צעהנדליגע יאה־רען, זייט ער איז געווען חזן ראשון אין דער גרוי־סער סינאגאגע.

אין הספד־שטוב האט געהאלטען א ריהרענדער הספד ד"ר ברוידע, דער קאלישער חזן באניובקא מיט דעם כאר פון דער סינאגאגע אונטער דער לוי־טונג פון מ. דארגושאנסקי האבען אפגעריכט א הזכרה און די זיהן די דאקטוירים י. און ד. אלטער־מאן האבען געזאגט קדיש.

דער אונגעהויערער עולם איז נאך לאנג גע־שטאנען ביי דעם פרישען קבר פון דעם קאנטאר, וועל־כער איז א קנאפען האלבען יאהרהונדערט געווען דער שליח־צבור פון צעהנדליגער טויזענדער יודען, וועלכע האפען געדאווענט אין דער גרויסער סי־נאגאגע.

דעם פערשטארבענעם האט מען קובר־געווען נעבען זיין פערשטארבענער פרוי אין פאמיליען־קבר.

אמאל האט ער געבעטען איהר האנד

און איצט האט ער איהר דיזעלבע האנד צובראכען מיט אייזערנע רעהרען

(2) באלעסלאוו גארנטשארעק (לובעלסקא 8) האט א טבע, אז ער רעדט מיט זיין ווייב, העלענא — ל רבט ער מיט איהר דעם פסוק מיטן שטעקען.

א סברא, אז דאס איז פאר איהם נאך קנאפ, און די בעפרידיגונג זיינע איז נישט קיין שלימות'־דיגע — האט ער בעכטען געכאפט א שווערע אייזערנע רעהר און „געלערנט" מיט איהר דעם פסוק מיט דער רעהר, ביז זי האט זיך אינגאנצען בעגא־סען מיט בלוט, און אז ס'איז געקומען פאגאטא־וויע, איז אויך פעסטגעשטעלט געווארען, אז ער האט איהר צובראכען די רעכטע האנד...

מ'האט זי אינגאנצען א צוממית'טע אפגעפיהרט אין שפיטאל און דער מאן איהרער ווערט פאר זיינע אויסטערלישע צערטליכקייטען צוגעצויגען צו גע־ריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

4 מענשען דערהרגעט געווארן פון דונערן

(2) עהערבעכטען איז אוועגד איז איבערן פעט ריקאווער קרייז אדורך א שטורעם־רעגען מיט דו־נערן, וועלכער האט אנגעמאכט זעהר גרויסע הי־זקות.

אינ'ם דארף קלעשטשאוו איז בעת מעשה גע־שעהען א שרעקליכער פארפאל פון א דונער.

פאר דעם רעגען האבען זיך אין סטאג דריי בעהאלטען דריי 20־יעהריגע יונגעלייט: וולאדיס־לאוו בויאק, זיין ברודער זיגמונט, און יוזעף קאס־טשעווא.

א דונער האט אריינגעטראפען אין דעם סטאג, און אלע דריי דערהרגעט.

* * *

(2) אינעם פעלד לעם טשארנאטשין איז פון א דונער דערהרגעט געווארען דער 24־יעהריגער סטא ניסלאוו דערענדאוש פון דארף קאלסקא־וואליא, לאדזער קרייז.

א „דאקטאר", וואס האט געהיילט קראנקע מיט זאמד און בלאטע

(2) אין אפריל און מאי ד. י. האט אין די לאדזער פארשטעט און אומגעגענד זיך ארומגעדרעהט א זנאכער, וועלכער האט ארומגעשמעקט אלע הייזער, וואו ס'געפינען זיך קראנקע און אומעטום פארגעלעגט זיין „ווערטפולע" דינסט אין היילען די קראנקע. אומעטום האט מען איהם גערן אויפ־גענומען, פערשטעהט זיך, מען האט אויך נישט געקארגט קיין געלד פאר זיינעטוועגען. פאר יע־דען חולה האט ער פערשריבען זיינע זאלבען, וועלכע זענען בעשטאנען פון זאמד מיט בלאטע.

דער רעזולטאט פון דער „קוראציע" איז געווען אויסטערליש טרויעריג. א סך האבען זיך אריבער־געפעקעלט אויף יענער וועלט און פיל קראנקע זענען געבליבען לעבען, מארדעווענדיג זיך צוליב דער דאזיגער „קוראציע".

דער „דאקטאר" איז ענדליך געכאפט געווא־רען ביים שווינדעל און איז נעכטען פערמשפט געווארען אויף 16 חדשים תפיסה. דער חברה־מאן איז שוין פילמאל בעשטראפט געווען פאר שווינדעלרייען.

צווייטער און לעצטער אויפ־טריט פון איגאר אילינסקי

דעם בעריהמטער רוסישען אקטיאר, איגאר אילינסקי, איז געלונגען צו אנגאזשירען אויף נאך איין אוועגד דעם היינטיגען דאנערשטאג, אין פילהארמאניע זאל.

דער פולשטענדיגער נייער פראגראם פון דעם אוועגד וועט זיין הויפטזעכליך די שאפונגען פון די היינטיגע רוסישע שרייבער.

פערזאמלונג פון יודישע לא־קאטארען און סובלאקאטארען־פעראיין

אונטערן פארזיץ פון ה' יעקב ווילדער איז די טעג פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון ביי געגרינדעטען יודישען לאקאטארען און סובלאקאטארען פעראיין.

ס'זענען אפגעגעבען געווארען בעריכטען און ס'זענען אנגענומען געווארען א רייה בע־שלוסען בנוגע דער ווייטערדיגער טעטיגקייט, צווישען אנדערע אויך וועגען אנהויבען א ברייטע הילפס־אקציע לטובת עקסמיטירטע.

צום סוף איז מען צוגעטרעטען צו וואהלען, וועלכע האבען געגעבען פאלגענדע רעזולטאטען:

אין דער פערוואלטונג: יעקב מאשענבערג, יעקב ווילדער, וו. ראזען, משה וואלעצקי, יחיאל ראטענבערג, נח יאמניק, יעקב מאיר עדעלשטיין. קאנדידאטען: שלום סלופסקע, שמואל אלי' יאמניק וואלף בענקעל.

אין דער רעווידיר־קאמיסיע: מענדעל ווייס־פאל, יצחק גרינדוואלד, וואלף ראזענביס. אין שידס־געריכט: משה וואלעצקי, יעקב ווילדע יוסף דימאנט, שמואל דערעש, יהושע צוקערט, שלום סלופסקי, וואלף ראזענביס.

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 07-149

ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און געשלעכטס־קראנקהייטען, מענער־שוואכע־בעהאנד־לונג און סעקסועלע בעראטונג.

אלע ארט אנאליזען.

נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג

פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע־פרייזען.

ביי פערגיפטונגס־ערשיינונגען

וואס זענען ענטשטאנען דורך פערדארבענע נאהרונגס־מיט־לען בילדעט די זאפארטיגע אנוועגדונג פון נאטירליכען ביטער־וואסער

Franciszka Józefa

א וויזענטליך הילפס־מיטעל. פהענט דאקטוירים, צו בעקו־מען אין אלע אפטייקען און סקלאד־אפטעטשנעס.

ראס יודישע לאדז וועט זיך היינט בעשטייערן לטובת „לינת־הצדק"

צו דער היינטיגער גאסען־זאמלונג

אויף די לאדזער גאסען וועט היינט פערפאסט ווערען אב'אפצייכען לטובת „לינת הצדק".

יעדער איינציגער גיט זיך אפ א דין וחשבון וואס „לינת הצדק" איז פאר דער יודישער בעפעל־קערונג, יעדער איינער ווייסט אז די נאכט־פאגאטא וויע העלפט אלעמען און מאכט נישט קיין אונטער־שיד פון ארים און רייך. ס'ליגט דערום א חוב אויף דער גאנצער יודישער בעפעלקערונג דעם היינטיגען אפצייכען־טאג צו שטיצען מיט וויפיל איינער קאן, ווארום די הכנסה פון דער היינטיגער עפענטליכער גאסען — זאמלונג איז בעשטימט צו קרעפטיגען די פינאנציעלע מיטלען פון דער דאזיגער אין לאדז זעהר וויכטיגער אינסטיטוציע.

„וויטער פיהרען דעם באיקאט"!

זאגט טאמאס מאן צו די יודען אין אמעריקא

(ענדע פון דער 4. זייט).

דער הרייפוס־אפערע און איז נישט ארויס מיט א פלאמערדיגע אנקלאגע־שריפט געגען דער באר באַרישער היטלער־רעגירונג?"

טאמאס מאן האט זיך אביסעל פערטראכט און האט דאן געזאגט.

„מיר דארפען נישט פערגעסען, אז די איצטיגע צייט קען נישט פערגליכען ווערען צו דרייפוס צייט פון זאלא אין פראנקרייך. מיר לעבען איצט אין א וועלט פון גייסטיגער און מאראלישער געזונקענ־הייט. דאס גייסטיגע און מענשליכע איז צוטרא־טען געווארען דורך פיזישע מאכט און געוואלד. אויסער דעם, די אינטעלעקטועלע קרעפטען זענען צווישען זיך געשפאלטען און נישט איייניג.

טאמאס מאן גלויבט, אז דער איצטיגער פער־יאד פון ברוטאלער מאכט און געוואלד וועט נישט אייביג אנהאלטען. ער זעהט דעם אויפגאנג פון א נייער צייט.

„פון הינטער דעם איצטיגען פעריאד פון פי־זישער געוואלד — האט ער געזאגט — וועט אויס־וואקסען א נייע הומאניטארע מאכט. עס וועט קו־מען א נייע מאראלישע ערוואכונג, וועט און ווי אזוי די נייע הומאניטארע פעריאד וועט זיך ענט־וויקלען. איז דערווייל שווער פאראויסצוזאגען. איך וויל האפען, אז די וועט קומען אהן גרויסע איבער־קעהרענישע און אהן א קריג, איך האלט נישט, אז א קריג איז וואהרשיינליך אין די קומענדע פאר יאהר. די רעגירונגען זענען צופיל בעזארגט מיט זייער איבערליכער לאגע. אויסער דעם זענען די אויסזיכטען פון אנ'ערפאלגרייכען קריג אזוי שוואך, אז קיין לאנד וועט נישט וועלען ריזיקירען מיט א מלחמה".

נייער פאהר־פלאן

ארייז אין קראפט דעם 15־טען מאי

פון לאדזער פאבריקס־באהן גייט אפ:

0.10	קיין קאלישעק (אויף טשענסטאכאוו, קראקא, לעמבערג)
3.15	קיין קאלישעק (מיט פערבינדונג ווארשא)
6.05	קיין קאלישעק (מיט פערבינדונג אויף טשענ־סטאכאוו)
7.40	קיין קאלישעק (מיט פערבינדונג ווארשא)
8.05	קיין ווידזעוו
8.55	קיין קאלישעק (זונטאג און יום־טוב פון 20. מאי ביז'ן 16־טען ווזשעשיען)
9.35	קיין קאלישעק (זונטאג און יום־טוב פון 20־טען מאי ביז'ן 16־טען ווזשעשיען)
10.35	קיין קאלישעק (פערבינדונג מיט'ן שנעל־צוג אויף ווארשא און קראקא)
12.20	קיין קאלישעק
13.20	קיין קאלישעק (אין ארבייטסטעג)
14.12	קיין קאלישעק (מיט פערבינדונג ווארשא און טשענסטאכאוו)
14.45	ביעלסק און סקערזשיסקא
15.25	קיין קאלישעק (אין ארבייטסטעג)
16.20	קיין קאלישעק
17.15	קיין קאלישעק (מיט פערבינדונג אויף ווארשא)
17.50	קיין קאלישעק (מיט פערבינדונג אויף ווארשא און קאטאוויץ)
18.40	קיין קאלישעק (אין ארבייטסטעג)
19.25	קיין קאלישעק (אין ארבייטסטעג)
20.00	קיין קאלישעק (מיט פערבינדונג ווארשא און טשענסטאכאוו)
21.35	קיין קאלישעק (מיט פערבינדונג קראקא)
22.50	קיין קאלישעק

פון קאלישער באהן גייט אפ:

0.39	קיין זבאנשין
2.15	קיין לאוויטש
5.05	קיין פויזען
6.04	קיין ווארשא
7.09	קיין גלאוונא (יום־טובים פון 22־טען מאי ביז'ן 17־טען ווזשעשיען ד. י.)
8.03	דורך ווידזעוו קיין טאמאשאוו
8.10	קיין זד.־וואליא
9.03	קיין דאנציג, גדיניע
9.09	קיין פויזען
9.30	קיין גלאוונא (זונטאג און יום־טוב פון 20 מאי ביז'ן 16. ווזשעשיען ד. י.)
10.25	קיין זד.־וואליא (יום־טוב)
12.15	קיין ווארשא
12.35	קיין פויזען, זבאנשין
12.50	קיין דאנציג, גדיניע
14.30	קיין זד.־וואליא
14.35	קיין גלאוונא (פאר יום־טוב פון 19. מאי ביז'ן 16. ווזשעשיען ד.י.)
15.40	קיין פויזען
15.50	קיין דאנציג, גדיניע
16.05	קיין ווארשא
17.20	קיין זד.־וואליא (מיט ערב. אויף קארשניצע)
17.46	קיין גלאוונא
19.14	קיין פויזען, זבאנשין
19.48	קיין ווארשא
20.05	דורך ווידזעוו, דירעקט קיין לעמבערג
21.05	קיין זדונסקא־וואליא
22.00	קיין דאנציג, גדיניע
22.35	קיין זדונסקא־וואלא

די לעצטע טעג פון כיימא=וויטש'ס אויסשטעלונג אין „וויזא"

דער סקולפטור הענעך כיימאוויטש איז רע=פרעזענטירט אויף דער קונסט-אויסשטעלונג מיט זיינע מעטאלאפלאסטישע ווערק קאמפאזיציעס, אין קופער און מעש, פיגורען אין ליים און מיניאטורען אין ביין.

כיימאוויטש איז שטארק געלויבט געווארען דורך דער פרעסע.

דער איינטריט איז פריי.

Dr. REICHER

פאלודביאווא 28, טעל. 201=93

ספעציאליסט

פאר מענער=שוועכע=בעהאנדלונג, סעקסועלע בערעטונגען און פסיכא-אנאליזען

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—8 אוונט.

היינט פאלקס-פארשטעלונג

פון „די געלע לאטע" מיט אלעקסאנדער גראנאך אין דער הויפט=ראל

טויזענטער מענשען האבען שוין בעוואונדערט דאס מייסטערהאפטע שפילען פון אלעקסאנדער גראנאך.

אבער נאך טויזענטער ווארטען אויף א גע-לעגענהייט צו זעהן די אינטערעסאנטע פארשטע-לונג.

היינט וועלען די אלע האבען די מעגליכ-קייטען דאס צו דערגרייכען, ווייל די היינטיגע פארשטעלונג איז א פאלקס-פארשטעלונג צו ספעציעל נידעריגע פרייזען.

פון דער לאדזשער בערזע

באנק פאלסקי — — — —	86.50
3 פראצענטיגע בוזאוולאגע —	44.00
4 „ דאלארובקא —	53.25
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)	67.38
5 „ ווארשאווער פ.-ב. 1934	56.50
5 „ לאדזשער „ „	49.75
ענגלישער פונט — — —	26.69
דאלאר — אפיצ. 5.29 נישט אפיצ. —	5.25
גאלד-דאלאר — — — —	8.92
גאלד-רובל — — — —	4.61
דייטשער מארק — — —	1.88

ראדיא=פראגראם

דינסטאג, דעם 26=טען יוני 1934

6,35 גראמאפאן, 6,40 גימנאסטיק, 6,55 גראמאפאן, 7,05 ידיעות, 7,10 גראמאפאן, 7,20 פערשידענעס, 7 11,5 צייט-סיגנאל, 12,03 ידיעות 12,05 פרעסע, 12.10 גראמאפאן, 1 ידיעות, 1,05 אוידיציע פאר קינדער, 1.20 גראמאפאן, 1,55 פון ארבייטס-מארק, 2 עקספארט, קאמוניקאט, 4 קאנצערט, 5 פון פ. ק. א. 5,15 טריא, 5,45 מוזיק, 6 אוידיציע. 6,15 ג'וגנג-רעטשיטאל, 6,45 פון פאסט-קעסטעל, 7 פערשידענעס. 7.15 מוזיק, 7,50 ידיעות, 8,02 גראמאפאן, 8,12 אפערעטקע, 10,30 רעפעראט, 10,45 טאנץ מוזיק, 11 ידיעות. קאמוניקאטען.

■ ■ ■

פון אויסלאנד

6,50 בערלין — פוילישע מוזיק, 8 וויען — סימפ. קאנצערט, 8,45 מיילאנד — אפערעטקע, 9 פראג—קאנצערט פון יאן קובעליק, 9,15 לאנדאן— מוזיק. אוידיציע.

מעלדונגען

הנחה=פארשטעלונג די געלע לאטע

מארגן מיטוואך דעם 27 9,30 אוונט קומט פאר א הנחה=פארשטעלונג אין טעאטער ראזמאי=טאשטשי ציגעל גאס 27 פון „די געלע לאטע" מיט אלעקסאנדער גראנאך אין דער הויפטראל.

בילעטען צום פרייז פון 54 גר. ביז 2 זל. שוין צו בעקומען אין דער בארכאוו ביבליאטעק אליע קאשטשושקי 9, יעדען טאג פון 1—10 פרידה און פון 4 ביז 10 אוונט.

די בארכאוו ביבליאטעק ארדענט איין 2 קאלאניעס אין ריטרא און אויפ'ן תאלבאינועל העל צו 2 און 4 וואכען.

דער אפצאהל פאר אויסהאלטונג און רייזע-קאסטען א צוטריטליכער. די צאהל ערטער בע=גרעניצט. אפפאהר אין 2-טען און 15 יולי און 1-טען אויגוסט, די קאלאניעס ווערען אנגעפיהרט דורך ה' אייזענבערג.

איינשרייבונגען און אינפארמאציעס: 1) בארכאוו-ביבליאטעק (אל. קאשטשושקי 9 טעל. 195-50) פון 11 ביז 2 און פון 19 ביז 22 יעדען טאג. 2) פראפעסיאנעלער לעהרער פעראיין (פיעטרקא-ווער 111, טעל. 176-46) נאר ביז'ן 1 יולי.

„די וועלט אהן מענער"

היינט פרעזענטירען מיר פילם-פאנטאזיע אויף דאס טעמע: ווי אזוי וואלט אויסגעזעהען די וועלט, ווען די געפעהרליכע עפידעמיע וואלט אויסגעראט אלע מענער און ס'וואלט נור געבליבען לעבען איין מאנספערשוין! רעווי פון הומאר און שעהנע פרויען!

אין די הויפט-ראלען: Gloria Stuart, Raul Roulien — רעזשי: — Alfred Werker

אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע פון P. A. T. ווי אויך אקטועלי טעמען פון FOX

קלאנג=קינא CAPITOL זאוואדזקא 16

Dr. S. Kantor

ספעציאליסט פאר הויט און ווענע-רישע קראנקהייטען (סיפיליס און טריפער), היילט מענער = שוועכע וואוינט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129=45

נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ. פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.

אויערן, נאז און האלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולא-טארישעס פון 11—2 און פון 5—8 אוונט.

אכטונג, רעטניקעס!

די בעסטע און ביליגסטע קוועלע פון אריגינעלע

פעלד=בעטלער

„פאלמא-פאטענט" וואס זענען בעקאנט מיט זייער פראק-טישער בוי און דויערהאפטיקייט,

ווי אויך לעזשאקעס אין אלע גרויסען און קוואליטעטען

זענען צו בעקומען ביי ש. שווארצאווסקי, פולנאצנא 24

מיט גאראנטיע! ביליג! בעפאר איהר קויפט — איבערצייגט אייך ביי מיר!

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

אנאנס ביז 15 ווערטער

פערשידענעס

בוכהאלטער און רעטינירטער בי=לאנסיסט מיט לאנגיעהריגער פראקטיק האט נאך איניגע פרייע שטונדען. פאר אנערקענען די ביכער גאראנטיר איך מיט קויציע. פרייזען מעסיגע.

Leon Krell, Piotrkowska 86, m. 37.

עס ווערט געזוכט צו קויפען א גארן-מאשין צו וויקלען שפולקעס ניי=גארן. אפערטען אין אדמ. אונטער „גארן-מאשין"

ס'איז פערלוירען געווארען אין אנד=זשעיאוו זונטאג א נאטעס-בוך. אפצו-ברענגען געגען בעלוינונג שרודמיעסקא 21 וו. 20, טעל. 168-28.

Zaginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej na imię Szlamy Feld, 11 Listopada 45.

Zagubiony kwit kaucyjny Elektrowni Łódzkiej Nr. 58047 na zł. 15.— z dnia 24/9-29 r. 2616

ס'ווערט געזוכט אנ'אינקאסענטקע. צו ערפאהרען סקלאדאווע 13, פראנט, 3-טער שטאק יאקובאוויטש פון 2—5.

לאקאלען

א צימער מיט א בעזונדערן איינגאנג פארטער, געגענד נאוואמיעיסקא איז פון זאפארט איבערצוגעבען. געאייגענט פאר געשעפט אדער ווערקשטעל. ניימאן, פלאץ וואלנאשטשי 8.

א נאכט-לעגער אין א בעזונדער צימער מיט א עזונדערן איינגאנג, וואלטשאנקא נומער 19 זענדעל.

איבערצוגעבען פון זאפארט א טייל פון א לאקאל, ביליג דירה-געלד, אין צענט-רום שטאט, געאייגענט אויף א ביורא אדער אויף א האנדעלס-לאקאל. צו ער-פאהרען ציגעל-גאס 6, פארטער, ביי מ. בורשטין, אין קירזשנער-ווערקשטעל. 2628

א נאכט-לעגער פאר בעסערע יונגע-לייט ווי אויך אויפ'ן חודש, מיט אלע בעקוועמליכקייטען. צו ערפאהרען פאלוד-ביאווא 12, וו. 18.

ארטאפעדישע אנשטאלט ר. קאוואלסקי,

11 ליסטאפאד 26, טעל. 132-59

ווי אויך דער זוהן ז. קאוואלסקי, פעטריקאווער 62 טעל. 243-93 — עלטסטער ארטאפעדישער אנשטאלט גע-גרינדעט אין יאהר 1895 עמפפעהלט פאר קראנקע אויף ברוכען, גארסעטען אויף זעטטליכע פערקרימונגען פון רוקען-ביין, אלערליי ארט פראטעזען אויף פיס און הענד, אויף פערשידענע פערקרימונגען, נאך-אפעראציאנס-בויך-פאסען אויף נערקעס, אויף ארפאלאזען זיך פון מאגען ווי אויך אנלאגען אויף פלאטפוס א. ז. וו.

דער אנשטאלט ווערט אנגעפיהרט אונטער דער פערזענליכער פאכמענישער לייטונג. צאהלרייכע דאנקזאגונגען פאר געגלי-קליכע אויסקורירונג פון פעראלטערטע פערקרימונגען.

אבערלאק

זינגער'ס 3=פעדימדיגע

אנגעקומען ביי

SINGER | LACHMAN

Łódź, Aleksandryjska 2.

TEL. 246-73.

אלע סוחרים דארפן וויסען

אז פון 1 יולי מוז מען פיהרען האנדעלס=ביכער!

אנ'ערפאהרענער בוכהאלטער פיהרט שוין פיל יאהר ביי איניגע פירמעס האנדעלס - ביכער, וועלכע ווערען שטענדיג פון „אורזאנד סקארבאווי" אנערקענט. איך גאראנטיר פאר אנערקענונג פון די ביכער! גאנץ מעסיגע פרייזען!

צו ערפאהרען ביי

ב. זארצמאן

40 פאלודביאווא 40

לינקע אפיצינע — פארטער.

Dr. med.

OŁ. ZADZIEWICZ

ספעציאל-ארצט פאר האלז, נאז, אויערן און קעהל-האפף-קראנקה.

Piotrkowska 164

tel. 125-26.

נעהמט אן פון 4 ביז 8 אוונט.

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקה.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אוו.

Mentopinol-Glob

א מיטעל געגען סוכאטעס, אסטמע און לײדען פון אטעם-וועגען

„Uniwersal"

היילט רעומאטיזם און אלערליי נערווען-ווערטאגען.

„Hebrolin"

א מיטעל געגען לישאיעס, ענגזעמע און הויט-שמיידונג.

Bobo - Glob

פודער פאר קינדער.

Proszek „Glob"

בעזונדער קאפ-וועהטאג.

עמפפעהלט

Laboratorjum przy Aptece
Dr. Far. ST. TRAWKOWSKIEJ
w ŁODZI

ברוך=קראנקע!!!

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז, פון דעם אין גאנץ פוילן בעריהמטען ספעציאליסט ארטאפעד דיר. י. ראפאפארט.

וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיל בעוואוסטע פראפעסארען.

ברוך-ליידענדע! פערלאזט נישט די קראנקהייט, ווייל דער ווינקעל-בורך ווערט גרויס ווי א מעגאנען-קאפ, און עס פאלט ארויין אין דעם ביים איז דער קראנקער אין א גרויסער סכנה. פון פערדרייען זיך די קישקעס קען מען ווערען בראנדיג און שטארבען. — ספעציעלע ארטאפעדישע גומי-הייל-באנדאזשען פון מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט בעזייטיגען אהן שום אפעראציע, ראדיקאל שנעל און זיכער מיט דעם נדעסטען ערפאלג, די שווערסטע, געפעהרליכסטע און פעראלטערטסטע לאדענברע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספעציעלע ארטאפעד. הייל-באנדאזשען פאר צו-ריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אונדערוויידעלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך-באנדאזשען געגען ארפאלאזען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס, הויקערס און אלערארט פעהלער פון גוף!

אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די היילבארסטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע מאדערנע ספעצ. ארטאפעד. הייל-גארסעטען פאר פערקרימונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינד-זוכט, ליימונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואקסענע, קינסטליכע הענד (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראקטישסטע ארטאפעדישע אפאראטען פאר שמערצליכע פלאטפיס לויט גיפס-מאדעל.

אכטונג! אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.

30 יעהריגע פראקטיק. פולע גאראנטיע!

ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו. עס ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. ספאל. (קאסע-כאריך).

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל=אנשטאלט אין לאדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

אנערקענונגס=בעשייניגונג

פון די פראפעסארען פון לעמבערגער אוניווערזיטעט

מיר בעשטעטיגען, אז ה' דיר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז וואול-טשאנסקא 10, איז זעהר א פעהיגער ארטאפעד און פערדינט אויף איבערצוגעבען קראנקע אויף רעפטורען און ארטאפעדישע קראנקהייטען אונטער זיין אויפזיכט.

(-) Prof. Dr. R. Baracz, operator.
Prof. Dr. J. Mariszler
Prof. Dr. B. Kalinowski i inni.

אנאנסען-פרייזן פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט - שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . —60 4
זאב'ן טעקסט—12 . . . . . —18 . . . . .
ברייטער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט, שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:

אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בעריכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצואהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און פאר מין פון די אנאנסן איז דער פערלאג נישט פעראנט-ווארטליך. די אדמיניסט. קען ענדערן ביי'ן טאג און איינדרוק.

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

דער וועג פון יודען צו מלאכה דורך די מלוכה'שע און קאמונאלע פאכשולען

דער וועג דורך די רעגירונגס־ און קאמונאלע שולען קאן בכלל נישט געגומען ווערען אין באטראכט ביים לעזען די פראגע פון מלאכה פאר דער יודישער יוגענד, אויב, פערשטענדליך, די לאגע זאל אויך אויף ווייטער בלייבען די זעלבע.

עס איז עננ דער וועג, וואס פיהרט צו מלאכה דורך די יודישע פאכשולען. ווי זאלען מיר אנרופען דעם וועג דורך די רעגירונגס־ און קאמונאלע שולען, וועלכער איז מעהר ווי 5 מאל שמעלער פאר דעם ערשטען?

פון די ידיעות, וועלכע מיר האבען, איז צו זעהען, אז די צאהל פון די יודישע שילער אין די מלוכה'שע־ און קאמונאלע טעכנישע־ און האנדווערקער־שולען האט בעטראפען אין יאהר 1930־31 נישט מעהר, ווי 529 אויף דער אלגעמיינער צאהל פון 19.396 שילער.

אויב מיר זאלען רעכענען, אז די צאהל פון די, וואס ענדיגען די דאזיגע שולען, בעטרעפט איין־דריטעל פון דער צאהל, וואס בעזוכען זיי, קומט אויס, אז אין יאהר 1930־31 זענען נישט מעהר, ווי 183 יודישע שילער געווארען בעלי־מלאכות, א דאנק די רעגירונגס־ און קאמונאלע שולען.

דער דאזיגער וועג האט צום הייטיגען טאג פארן כלל, פאר די צעהנדליגער טויזענדער, וואס שטרעבען צו מלאכה, קיין שום בעדייטונג נישט. דאס איז פאר זיי נישט קיין וועג און נישט קיין אויסגאנג. דאס איז א קליין שמאל סטעטשקעלע, דורך וועלכען עס רייסען זיך דורך יחידים, וועלכעס איז אבער פאר די ברייטע יודישע מאסען לא מעלה ולא מוריד.

עס איז געוויס ביז גאר וויכטיג צו וויסען, וואו ליגען די סיבות. וואס האבען געפיהרט דער צו, אז די צאהל יודען אין די מלוכה'שע־ און קאמונאלע פאכשולען זאל זיין אזוי קליין און זאל אויסמאכען אין 1930־31 נישט מעהר ווי 3,6 פראצענט.

אייניגע וועלען זיכער בעטראכטען די פראגע פאר נאאיוו, ווייל זיי האבען א קלארע תשובה: מען לאזט די יודען נישט צו אהין. מעגליך, אז די תשובה איז ריכטיג. מען וואלט דא געקאנט אנווייזען למשל, אויף אזא פאקט: די צאהל פון די יודען אין די מלוכה'שע פאכשולען אויפ'ן שטח פון אמאליגען גאליציע, וועלכע האט בעטראפען אין יאהר 1927־28 7,7 פראצ. איז אראפגע־דריקט געווארען אין יאהר 1930־31 אויף 4,4 פראצ. שוין דערפון אליין קאן מען ארויסדריגען אז עס איז דא א טענדענץ נישט צו דערלאזען. אז די צאהל יודען אין די פאכשולען אין פער־שידענע געגענטען פון לאנד זאל זיך אויפהויבען איבער דעם פראצענט, וואס זיי פערנעהמען אין די זעלבע שולען אויפ'ן שטח פון גאנץ פוילען. וואלטען מיר די דאזיגע טענדענץ געקענט פעסט־שטעלען מיט זיכערקייט, דאן וואלט דאס בע־דייט, אז דער קלייגער פראצענט אין די פאכשולען איז פאר אונז א פעסטער און מע יועט אונז נישט לאזען איהם פערגרעסערען, מיר וויסען א־בער פון דער אנדערער זייט פון א רייהע פאלען, וואס בעווייזען פערקעהרט. אז מצד דער אגפיה־רונג פון די רעגירונגס־ און קאמונאלע פאכשולען זענען געמאכט געווארען בעמיהונגען אריינצוציהען דארט יודען. אזא פאל אהן פאזיטיווע רעזולטאטען איז געווען אין בריסק.״ אין קאליש דאגעגען האט מען אנגענומען אלע יודישע קינדער פון א פער־מאכטער יודישער פאכשול אין א קאמונאלער שול. אונז איז אויך בעקאנט וועגען א צירקולאר פון בילדונגס־מיניסטעריום, וואס פאדערט שטרענג אויף די שולען צו דערמעגליכען דעם אריינטריט פאר יודישע קינדער.

ווי מיר זעהען, דארף מען זיך נאך פריהער פערטראכטען, איידער מען בעהויפטעט מיט דער פולער זיכערקייט, אז די סיבה פון נישט בעזוכען דורך יודען די מלוכה'שע־ און קאמונאלע שולען בעשטעהט אין אויסערליכע, פון אונז אינאפהענגיגע פאקטארען. די דאזיגע פראגע ווארט באך לעת עתה אויף א גענויער אויפקלערונג.

דער פאקט גופא, וואס ביז איצט זענען אפילו נישט בעקאנט דער יודישער געזעלשאפט די סי־בות, פארוואס די צאהל יודען אין מלוכה'שער און קאמונאלע פאכשולען איז אזוי קליין און צי עס ווערען דארט געמאכט שוועריגקייטען ביים אנ־נעהמען יודען, בעווייזט אמבעסטען, ווי גרוים עס איז אונזער אומארגאניזירטקייט.

מיר וועלען זיך נאך אפשטעלען אויף די מאסמיטלען, וואס דארפען אונטערגענומען ווערען, כדי אויסצונוצען די רעגירונגס־שולען אויף צו פער־שטארקען די פאך־אויסבילדונג ביי יודען. אויך וואס מיר ווילען איצט אנווייזען איז, אז ביים הייטיגען טאג שפילען נישט די דערמאהנטע שולען ליידער כמעט קיין שום ראָל אין דער דאזיגער הינזיכט.

סוחרים פון דריטער קאטעגאריע

וועלען נישט דארפען פיהרען קיין האנדעלס־ביכער

דער קליינהענדלער־פעראיין, אגראדאווא 10, האט דורך דעם ראטמאן פון דער האנדעלס־קאמער, גרשון וואלמאן איבטערווענירט אין דער האנדעלס־קאמער מכוח דעם צוואנג צו פיהרען האנדעלס־ביכער פאר סוחרים פון דער דריטער קאטעגאריע פאטענטען.

אין דער האנדעלס־קאמער האט מען אויפגעקלערט, אז דער ענין איז שוין ערלעדיגט געווארען אויף דעם אופן, אז אין צוזאמענהאנג מיט׳ אריינטרעטען אין קראפט פון ביי'עם האנדעלס־קאדעקס דעם 1. יולי, דארפען די סוחרים פון דריטער קאטעגאריע נישט פיהרען קיין האנדעלס־ביכער, הגם די זענען רעגיסטרירט אין האנדעלס־געריכט.

* * *

די ראטמענער פון האנדעלס־קאמער לייבוש ראזענבערג און גרשון וואלמאן האבען זיך געווענדעט אין דער האנדעלס־קאמער מכוח דעם ענין פון די גרויסע „נאקאזען", וואס די סוחרים בעקומען אויף שילדער־שטייער.

דאס פרעזידיום פון דער האנדעלס־קאמער האט אונטערנעהמען שריט צו ענדערען דאס גאנצע וועגען שילדען־שטייער.

אורטייל פון ווארשאווער אפעלאציע־געריכט וועגען דאלאר־חובות

ח' פ. האט זיך דעם 19 יולי 1930 געבארגט א סומע פון 20 טויזענד דאלאר און האט זיך פערפליכטעט די דאזיגע סומע צו בעצאהלען אין עפעקטיווע דאלארען דעם 22 נאוועמבער 1932. צוליב דעם, וואס דער בעל־חוב האט נישט געצאהלט אין טערמין האט דאס קרייז־געריכט אין ווארשא אין חודש אפריל 1933 צוגעפסקענט 20 טויזענד דאלאר אדער 177 טויזענד זלאטים, ־דער חוב גופא איז געווארען פראלאנגירט צוליב דעם היפאטעק־מאראטאריום. נאר די צינזען מוז דער שולדיגער תיכף בעצאהלען.

באלד דערנאך האט דער דאלאר אנגעהויבען צו פאלען. דעם 3 יוני 1933 האט דער בעל־חוב איינגעצאהלט ביים קאמארניק די צינזען לויט דער סומע דאלארס, רעכענדיג יעדען דאלאר נאר 7 זל. 50 גראשען אזוי ווי דער קורס איז דעמאלס געשטאנען.

דער קרעדיטאר האט פערקלאגט אין געריכט און געפאדערט די צינזען רעכענדיג דעם דאלאר אין גאלד.

דאס קרייז געריכט האט די טענה אבגעווארפען און האט געגעבען גערעכט דעם שולדיגען. מא־טיווירענדיג דאס דערמיט, אז דער קרעדיטאר האט אין אפמאך זיך אויסגערעדט, אז דער חוב זאל ווערען בעצאהלט אין עפעקטיווע אמעריקאנער דאלארען. און דער שולדיגער האט זיך פערפליכ־טעט אין דער דאזיגער וואליוטע צו בעצאהלען. דער שולדיגער האט בעצאהלט פאר די צינזען און סומע זלאטעס, פאר וועלכע דער קרעדיטאר קען נישט מאהנען דעם קורס־דיפערענץ, ווייל דער קרעדיטאר האט אין זיין אפמאך אויסגעשלאסען די זלאטע־וואליוטע ביים בעצאהלען און לויטן ארט. 1134 פון ציוויל־קאדעקס פערפליכטעט דער אב־מאך ביידע צדדים.

דער קרעדיטאר האט דערלאנגט א אפעלאציע און דאס אפעלאציע־געריכט האט בעשטעטיגט דעם אורטייל פון קרייז־געריכט. דאס אפעלאציע־געריכט האט דערצו מאטיווירט, אז אויב אין ווירקליכקייט ווערט געזאגט צו בעצאהלען 20,000 דאלאר אדער 177,000 זל. מיט א קורס־דעפיציט לויט'ן קורס ביים בעצאהלען, מיינט מען דערמיט, אז אויב דער דאלאר וועט זיין טייערער אין צאהלונגס־טאג קומט מעהר זלאטעס, און אויב ער וועט זיין ביליגער קומט ווייניגער זלאטעס. דאסזעלבע איז אויך בנוגע די צינזען. די טענה פון קרעדיטאר, אז ער דארף נישט האבען קיין פערלוסט צוליב דעם וואס דער שולדיגער האט נישט געצאהלט אין בעשטימטען טערמין, איז נישט קיין בעגרינדעטע אויף צו פסקענען א גרעסערע סומע זלאטעס לויט גאלד־דאלאר. ווייל לויט'ן ארט. 1153 פון ציוויל־קאדעקס, אויב מען האלט אויף מיט'ן בעצאהלען א חוב, קען מען צושפענען א ענטשעדיגונג נאר צינזען פאר דער צייט פון אויפהאלטען, אבער נישט קיין העכערען קורס. ווארום לויט א אורטייל פון רוסישען סענאט, וואס פערפליכטעט נאך אין פוילען, קען א קרעדיטאר נישט פאדערען קיין ענטשעדיגונג פאר אויפהאלטען מיט'ן בעצאהלען א חוב.

נאר וועגן צוואנג פון בוכהאלטעריע פאר סוחרים

מיר קענען זעהר פיל אנפראגען פון סוחרים מכח דעם געזעץ, וואס פערפליכטעט גרעסערע סוחרים איינצופיהרען האנדעלס־ביכער. יעדער וויל וויסען ווען און ווי אזוי וועט מען וויסען אויף זיכער צי מען מוז שוין איינפיהרען ביכער. מיר האלטען דעריבער פאר נויטיג צו מעלדען.

פארלויפיג איז נאך נישט בעוואוסט קיין שום טערמין, ווען מען וועט זיין אונטערגעווארפען דעם צוואנג צו פיהרען האנדעלס־ביכער. דערמיט, וואס דער האנדעלס־קאדעקס ווערט גילטיג פון 1־טען יולי 1934, הייסט עס נאך נישט, אז פון דעם טאג מוז מען שוין פיהרען די האנדעלס־ביכער און אויב נישט ווערט מען בעשטראפט.

אין האנדעלס־קאדעקס ווערט געזאגט, אז „רעגיסטרירטע סוחרים מוזען פיהרען האנדעלס־ביכער, און, אז דאס האנדעלס־מיניסטעריום דארף נאך ארויסגעבען א בעזונדערע פעראָרדנונג, וועלכע סוחרים עס הייסען דאס „רעגיסטרירטע". ווי לאנג עס איז נישט ארויסגעגעבען געווארען אט די פעראָרדנונג, וועגען בעגריף רעגיסטרירטע סוחרים אזוי לאנג קען נישט אנגעווענדעט ווערען דאס צוואנגס־געזעץ וועגען האנדעלס־ביכער.

עס איז נאר בעוואוסט, אז הורמאָוויטש וועלכען דורכאויס מוזען פיהרען האנדעלס־ביכער, וועגען אנדערע קאטעגאריעס סוחרים איז נאך נישט בעוואוסט. גאנץ זיכער וועלען איינצעלע סוחרים נישט זיין געצוואונגען צו פיהרען ביכער.

פארלויפיג איז נאך נישט בעוואוסט ווען די רעגירונג וועט ארויסגעבען די פעראָרדנונג וועגען רעגיסטרירטע סוחרים, דאס קאן נאך דויערען א לענגערע צייט.

לערן־יונגלעך זענען פריי פון אפצאהל פאר'ן ארבייטס־פאנד

מיר האבען שוין מיטגעטיילט, אז דאס פרע־זידיום פון מיניסטארען־ראט האט צוגעשיקט אנ־אויפקלערונג צום מיניסטעריום פאר געזעלשאפט־ליכען שוץ וועגען דעם אז לערן־יונגלעך זענען פריי פון אפצאהלען פארן ארבייטס־פאנד. נישט־קוקענדיג דערויף בעלמען די „אובעזפיעטשאלניעס" די דאזיגע אפצאהלען און בעריקזיכטיגען נישט די רעקלאמאציעס פון די בעזיצער פון די האנד־ווערקער־וואַ־שטאטען.

מיט דער דאזיגער פראגע האט זיך פערנומען דער פערבאנד פון די האנדווערקער־קאמערען, וועלכער האט שוין אנגענומען ענטשפרעכענדע שריט אינאנגעהענגען. דערפון ווערט אויפמערקזאם געמאכט די האנדווערקער, אז אויב די „אובעזפיעטשאלניעס" פאסט זיך נישט צו צו דער דערמאהנטער אויפ־קלערונג פון מיניסטארען־ראט. דארף מען אריינ־טראגען רעקלאמאציעס צום. פערבאנד פון די האנד־ווערקער־קאמערען דורך דער פערמיטלונג פון די בעזונדערע קאמערען. דער פערבאנד וועט ביי יע־דען פאל איבטערווענירט ביי דער צענטראלער־מאכט.

א פעראיין פון הייוועז־סוחרים

זייט א געוויסער צייט עקזיסטירט אין ווארשא (זשאביא 9) א פעראיין פון הייוועז־סוחרים פון דער גאנצער פוילישער רעפובליק. צו די גרינדער פון פעראיין געהערען אויך אייניגע לאדזשער הייוועז־סוחרים. די הויפט־אויפגאבע פון פעראיין איז צו פערטיידיגען די פראפעסיאנעלע אינטערעסען פון די הייוועז־סוחרים. דער פעראיין ערטיילט הילף די מיטגלידער אין אלע אנגעלעגענהייטען (גער־ריכטליכע און געשעפטליכע). דער פעראיין פון הייוועז־סוחרים האט שוין אנגעהויבען אנ'אקציע, אז דער אומזאץ־שטייער זאל נישט גענומען ווערען פון די איינצעלנע הייוועז־סוחרים נאר דירעקט פון פאבריקאנט.

בעשטימט שטענדיגע קאנטינגענטען פון פראנצויזישע גאלאנטעריע אין לאדז

(א) ווי מיר דערוויסען זיך האבען א רייהע לאדזער פירמען בעקומען א שטענדיגען קאנטינגענט צו ברענגען קיין לאדז פראנצויזישע גאנ־ץ וועלנע גאלאנטעריע. דער דאזיגער ארטיקעל איז ווי בעוואוסט, אין לאדז זעהר פאפולער און ווערט דא נישט פראדוצירט.

זייט דער האנדעלס־טראקטאט מיט פראנקרייך איז געווארען געקינדיגט, איז פולשטענדיג אפגעשטעלט געווארען דער אימפארט פון דאזיגען ארטיקעל. די לאדזער סוחרים האבען זיך דעריבער געווענדעט צום האנדעלס־מיניסטעריום, אז עס זאל ערלויבט ווערען אריינצופיהרען קיין לאדז אנ'איינמאליגען טראנספארט פראנצויזישע גאלאנטעריע. די ביטע איז ערפילט געווארען. אבער דער טראנספארט האט זיך שנעל אויסגעשעפט און די סוחרים האבען זיך א צווייט מאל געווענדעט צום האנדעלס־מיניסטעריום.

ווי מען מעלדעט אונז איצט איז די פער־גאנגענע וואך אנגעקומען פון מיניסטעריום א גינסטיגע תשובה. דער בעשלוס פון מיניסטעריום האט אין די היגע פאראינטערעסירטע קרייזען ארויסגערופען א גרויסע צופרידענהייט.

לאדזער האנדעלס־קאמער בעמיהט זיך

צו ענדערן דאס געזעץ וועגען שילדען־שטייער

אין צענטראלען קליינהענדלער פעראיין, פא־מארסקא 15 איז ווידער ארומגערעדט געווארען די פראגען וועגען שילדען־שטייער.

דער לאדזער מאגיסטראט שיקט שוין איצט פאנאנדער די „נאקאזען" אויף שילדען־שטייער.

ביי דעם גרעסטען טייל קליינהענדלער שטייגט דער שילדען־שטייער איבער נישט נאר בלויז דעם פרייז פון האנדעלס־פאטענט נאר אויך דעם אומזאץ־שטייער.

ס'איז בכלל כדאי אנצוווייזען, אז דעם שילדען־שטייער וועלען צאהלען כמעט נאר דער קליינער און מיטעלער סוחר, ווייל דער גרויסער סוחר דארף נישט קיין רעקלאמע, דארף נישט קיין גרויסע שילדען, אי גרויסער די פירמע איז ווי קלענער זענען די שילדען.

פיל סוחרים נישט קוקענדיג אויף דעם וואס דער שטייער איז צאהלבאר פאראויס, סקאסירען שוין יעצט די שילדען, אין אויפן יאהר 1935, איז מעהר ווי זיכער, אז אלע אונטערנעמונגען וועלען סקאסירען גרויסע שילדען און אויף זייער ארט אוועקהענגען קליינע שילדעלעך, אזוי אז דער איינפלוס פון שילדען־שטייער אין יאהר 1935, וועט בעדייטענט זיין קלענער ווי אין יאהר 1934.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם, ווי מ'טיילט אונז מיט פון צענטראלען קליינהענדלער־פעראיין, פאמארסקא 15, נעמט די לאדזער האנדעלס־קאמער אונטער שריט צו ענדערן דעם אוסטאוו וועגען שילדען־שטייער.

דורכפאַל פון היטלערס רעזשים

איז דער באַציהונג צו דער דייטשער פרוי

די סאָציאַלע לאַגע און דאָס סעקסועלע פּראָבלעם

די ווירקליכקייט אין דעם „דריטען רייך“ זעהט באַטריבלין אויך פאַר די פרויען אויס גאַנץ אַנדערש, ווי אין די נאַצישע פערשפּרעכונגען, וואָס זענען דער פרוי געמאַכט געוואָרען.

ווי אין אַלע אַנדערע אינדוסטריעלע לענדער, זענען אויך אין דייטשלאַנד מיליאָנען פרויען באַשעפטיגט אין פערשידענע בערופען. די פאַשיסטישע דיקטאַטור קאָן באַטריליך אין דער היגזיכט קיין שום ענדערונג נישט מאַכען, שוין דערפאַר אַליין, וואָס פרויען־אַרבייט איז ביליגער, די דייטשע טעקסטיל און טאַבאַק אינדוסטריע ציהט גיכער פאָר צו באַשעפטיגען פרויען, איידער מענער. אָבער אויך אין דער עלעקטראָ־טעכנישער אינדוסטריע זענען באַשעפטיגט צעהנדליגער טויזענטער פרויען. געגען די ביהאַס איז שוין אַגערעדט.

די נאַצישע טעאָריע האָט אין דער פּראַקטיק געפיהרט דערצו, אַז אין גאַנץ דייטשלאַנד האָט זיך אנגעהויבען אַ געיעג אויף די אַזוי גערופענע „ווייבליכע טאָפּעל־פערדינערס“, ד. ה. יענע פרויען, וואָס כאָטש זיי זענען פערהייראַט, אַרבייטען זיי פונדעסטוועגען. צעהנדליגער טויזענטער פרויען, באַזונדערס אין די אינדוסטריעלע בעטריבען, זענען אַרויסגעוואָרפען געוואָרען אין גאַס און מען האָט גאָרנישט גענומען אין באַטראַכט די גרויסקייט פון דעם מאַנ׳ס פערדינסטען און די גרויסקייט פון דער צאָהל קינדער, אין דער עפענטליכער פערוואַלטונג זענען כמעט אַלע פרויען אַוועקגעיאָגט געוואָרען. דער ערזאַץ, מיט וועלכען די נאַצישע דיקטאַטור האָט געוואָלט פערגיטיגען די פרוי פאַר דעם וואָס זי פערלירען אין באַרוף־לעבען, איז אַ נישטיגער, אמת, אַז אין נאַצישען דייטשלאַנד האָט מען איינגעפיהרט אַ סאָרט הילף פאַר יונגע פּאָרלעך, וואָס האָבען חתונה. די דאָזיגע הילף קומט אין דער פאָרם פון אַ הלוואה פון טויזענט מאַרק, וואָס מען זאָגט צו דער פרוי, וועלכע גיט אויף איהר אַרבייט און געהט חתונה האָבען. אמת אויך, אַז עס ווערט אַנגעפיהרט אַ ריזיגע פּראָפּאַגאַנדע, אין וועלכער מען שילדערט פאַר דער פרוי דאָס גליק פון פאַמיליען־לעבען אין די ראָזיגסטע פאַרבען. אָבער די האַרטע ווירקליכקייט פון דעם קריזיס אויפגעטרייסעלטען לאַנד גיט אַ טויט־קלאַפּ אי דער, כלומר׳שטער הייראַט־הילף, אי דער פאַמיליע־פּראָפּאַגאַנדע.

גלייכצייטיג האָבען אָבער די מאָראַל־פּרעדיגער געפונען אַ רייך פעלד צום באַאַרבייטען. אומצעהליגע נאַצישע פּאָליטיקער באַשעפטיגען זיך דערמיט, וואָס זיי שרייבען פאַר די פרויען ווי אַזוי זיי זאָלען זיך אַנטאָן. אין זייערע לאָקאַלען האָבען זיי אויפגעהאַנגען פּלאַקאַטען מיט דער אויפשריפט: „דייטשע פרויען, רויכערט נישט“, זיי האָבען אויך געשיקט פּאַטרולען אין די לאָקאַלען, וואָס האָבען ביי פרויען אַרויסגעריסען די ציגאַרעטען פון זייער מויל. אַנדערע האָבען פערשפּרייט בראָשורען קעגען שמינקע און קעגען דזשעז־מוזיק, קעגען פּערפּיום און קעגען פערהיטונגס־מיטלען פון שוואַנגערשאַפט. אָבער די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פיהרער מוזען צוגעבען, אַז די שטימונג צווישען די פרויען האָט זיך אָנגעהויבען שטאַרק צו בייטען.

די נאַצים פּרעדיגען די הייליגקייט פון דער פאַמיליע און פאַמיליען־לעבען. אָבער טראָץ דעם ווערען אין ערגעץ די יסודות פון דער פאַמיליע אַזוי נישט צושטערט, ווי אין דעם „דריטען רייך“. קודם כל האָט דער אמת׳ער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסט זעהר ווייניג צייט אויף צו פיהרען אַ פאַמיליען־לעבען. די פערזאַמלונגס־פליכטען זענען אַזוי פיל, אַז דעם נאַצי, וואָס נעהמט ווירקליך ערנסט זיינע „פליכטען צום פאָלק און דער מלוכה“, בלייבט אי־בער ווייניג צייט פאַר זיין פאַמיליע. די נאַצי־פּאַרטיי פערלאַנגט קאַטעגאָריש זייער אַנטייל אין דער דערציהונג פון דער יוגענד. פון דעם פינפטען און זעקסטען לעבענס־יאָהר ווערען די קינדער אַריינגענומען אין דער אָרגאַניזאַציע פון דער היטלער־יוגענד, עס ליגט אין מהות פון אזא דער ציהונג אַז זי זאָל דאָס קינד פערפרעמדען פון דעם הויז פון די עלטערען. עס זענען בעקאַנט אַהן אַ שיעור פאַלען, וואו קינדער האָבען אויף דער אויפפאָדערונג פון זייערע לעהרער אָדער אויף דער אויפפאָדערונג פון פיהרער פון דער היטלער יוגענד געבראַכט מסירות אויף זייערע עלטערען.

די נאַצים האָבען פּראָקלאַמירט די אויסשליסונג פון דער פרוי פון דער פּאָליטיק. אין דער זעלבער צייט נעהמען זיי אַריין גרויסע מאַסען פרויען אין די באַזונדערע פרויען־אָרגאַניזאַציעס, ווי די „פרויענשאַפטען“ און „בונד פון די דייטשע מיידלעך“, אַוודאי האָט מען די דאָזיגע אָרגאַניזאַציעס געגעבען גאַנץ בעשרענקטע אויפגאַבען. און עס איז נישט מעגליך, אַז אַזוינע מאַסען־אָרגאַניזאַציעס זאָלען זיך נישט נעהמען צו פּאָליטיק, און גראָד אין זיי זענען ענטשטאַנען די אויסשטראַהלונגס־פּונקטען פון יענער אומצופרידענקייט, וואָס האָט אַנגענומען אַזוינע פאָרמען, אַז געבעלס האָט זיך גענויטען עפענטליך

Dr.
Wołkowyski
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02
נעהמט אָן אין הויט- און ווענערישע
קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע
נעמט אָהן פון 12–8 בייטאָג, 4–6 און פון 7–9.

זיך צו פערנעהמען מיט דער פרויען־פראַגע. אויף אַ גרויסער פערזאַמלונג פון פרויען־פונקציאָנערינעס האָט ער זיך ענטשולדיגט, וואָס די „נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע בעוועגונג האָט נאָך נישט געהאַט גענוג צייט עפּעס ענטגילטיגעס אויפצוטון פאַר דער פרוי.

פערשטעהט זיך, אַז זיינע האָניג־זיסע רייד זענען פון די נאַצישע פרויען אויפגענומען געוואָרען מיט בעגייסטערונג. אָבער דאָס ענדערט בשום אופן נישט דעם פאַקט, אַז בנוגע דער פער־העלטניש צו די פרויען זענען נישט געבעלס מאַ־נעוורעס אנטשיידענדיג, נאָר די אַלץ זיך פער־מעהרענדיגע געזעצען, וואָס שליסען אויס די פרויען פון שטודיום און דאָס מאַכען זיי פאַר מענשען פון אַ נידעריגער מדרגה.

צווישען די בירגערליכע פרויען האָט די שטי־מונג זיך אנגעהויבען צו וואַקלען. אָבער צווישען די אַרבייטער־פרויען איז זי געוואָרען אַנ׳אָפּענ־פיינדליכע. אַהן אַ שיעור אַרבייטער־פרויען און אַרבייטער־מיידלעך זיצען אין די געפענגענישען פון דעם „דריטען רייך“. ס׳איז אַ בעקאַנטער פאַקט, אַז זייער האַלטונג איז בכלל אַנטשלאָסענער און מוטיגער, ווי די האַלטונג פון די מענער. דעמאָנ־סטראַציעס פון פרויען געהערען נישט צו די זעלטענ־קייטען, און איין בערלינער וואָלטעטיגקייטס – ביוראָ האָט זיך אָפּגעשפּיגעלט אַזאַ סצענע: אַרום הונדערט פרויען האָבען געבראַכט אַהין זייערע קינדער, זיי אַרויפגעזעצט אויף די טישען און אַ זאָג געטון צו די בעאַמטע: „גיט איהר זיי עסען, ווייל מיר האָבען גאָרנישט וואָס זיי צו געבען“.

* * *

איינע פון די ברענענדיגסטע פראַגען, וואָס שטעלט די נאַצי־דיקטאַטור אין דער גרעסטער פער־לעגענהייט, איז די פראַגע פון געבורט־קאָנטראָל. די היגיעניש איינריכטונגען, וואָס זענען איינ־געפיהרט געוואָרען אונטער דער רעפּובליק, זענען אַלע ליקווידירט געוואָרען. עס איז מעהר נישט פאַראַן קיין עפענטליכע סעקסועלע־בעראַטונגס – ביוראָ און די פריוואַטע ביוראָס פון די אַרבייטער אָרגאַניזאַציעס זענען אויך אַלע פערמאַכט געוואָ־רען. דער פערקויף פון פערהיטונגס־מיטלען איז שטרענג פערבאָטען און פונקט אַזוי איז אויך פער־באָטען יעדע עפענטליכע פּראָפּאַגאַנדע פאַר דער פערהיטונג פון געבורטען. אין געוויסע שטעט איז אפילו פערבאָטען צו אַנאָנסירען דעם פערקויף פון מיטלען פאַר געבורט־קאָנטראָל.

דער רעזולטאַט איז אַנ׳אומגלויבליכע פער־מעהרונג פון דעם סעקסועלען עלענד, וואָס איז אפילו פריהער שוין אויך געווען גענוג מורא׳דיג. עס האַלטען זיך מורא׳דיג אין פערגרעסערען די צאָהל מפּיל׳ס און פונקט אַזוי ווערט אַלץ קלע־נער די צאָהל פון געבורטען.

די דאָזיגע איבלען ווילען די נאַצי אָפּשאַפען מיט אָפּשפּרעכונגען, באַזונדערס מיט אַ שטאַר־קער פּראָפּאַגאַנדע. וואָס ווערט אנגעפיהרט אויף אַלערליי אופנים, אַז די בעפעלקערונג זאָל זעהר גאָר מעהר צו קינדלען.

אויך אין דעם פאַל בענוצען זיך די נאַצים אי מיט צוקער־לעקעלעך, אי מיט דער בייטש. פון איין זייט ווערען בעאַמטע געסטראַשעט, אז אויב זיי וועלען נישט האָבען ווינציגסטענס צו דריי קינדער, וועט מען זיי אָפּזאָגען פון די שטעלעס, און פון דער אַנדער זייט זאָגט מען צו די פרויען אין געוויסע שטעט, אז אויב זיי וועלען האָבען צו דריי קינדער, וועט מען זיי אומזיסט אריינלאָזען אין די טעאַטערס און זיי וועלען האָ־בען דעם קריגען מלוכה־אונטערשטיצונג, וואַקאַציע־רייזעס און ביליגע לעבענס־מיטלען.

אין דייטשלאַנד געפינען זיך נאָך פון פריהער אַהן אַ שיעור פעראיינען פון „קינדער־רייכע פאַ־מיליעס“. איידער די נאַצים זענען געקומען צו דער מאַכט, האָבען די אַלע פעראיינען געזוכט צו פערלייכטערען די פרויען פון אַזעלכע גרויסע פאַמיליעס. די פערהיטונג צו ווייטערע געבורטען. איצטער אָבער האָט מען די דאָזיגע פער־איינען פערוואַנדעלט, אז זיי זענען געוואָרען די קערפּערשאַפטען, וואָס טיילען אויס פרייזען פאַר האָבען אַ סך קינדער. צי די דאָזיגע פּראָפּאַגאַנדע וועט האָבען ערפאָלג. דאָס בלייבט ערשט צו זעהן, ביז איצטער קאָן מען דערווייל פעסטשטעלען – פונקט דעם היפּך.

די סעקסואַל־פּאָליטיק פון דער נאַצי־דיקטאַטור שטעהט אין שרייענדיגען ווידערשפּרוך צו די בעדערפענישען פון לעבען. אין ערגעץ זעהט מען דאָס נישט אַזוי קלאָר, ווי אין די נאַצישע פרויען־אָר־גאַניזאַציעס גופא. ווארום אין זיי איז באַטריליך די סעקסועלע פראַגע דער מיטעל־פּונקט פון אַלע דיסקוסיעס. אַזוי איז געקומען צו אַזאַ לאַגע, אַז די אומצעהליגע נאַצישע אָרגאַניזאַציעס האָבען אונ־טער דעם דעק־מאַנטעל פון דער אַקציע „פאַר מוטער און קינד“ ווידער געלאָזט אויפלעבען די פערבאָטענע סעקסואַל־בעראַטונגס־ביוראָס. אזוי איז אין בערלין איז עס אַנ׳אָפענער סוד, אַז דורך דער פער־מיטלונג פון דער אַקציע „פאַר מוטער און קינד“ קאָן מען אויף דעם בעקוועמסטען אופן צוקומען צו אַ דאָקטאָר, וואָס בעהמט זיך אונטער צי מאַ־כען אַנ׳אָפּטרייבונג, און ווערט אַנ׳אָפּטרייבונג גע־מאַכט דורך דער פערמיטלונג פון אזאַ קערפּער־שאַפט. אין מען אָהן ספק אויך זיכער געזען גע־זען. ווארום וועלכער דייטשער ריכטער וועט זיך דאָס דערוועגען צו געבען אַ שטראָף פאַר אַ נאַ־צישער אָפּטרייבונג? אויף אַזאַ אופן האָבען די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען, צווישען זייערע פיל אַנ־דערע מאָנאָפּאָלען, פאַר זיך אויך גענומען דעם מאָנאָפּאָל אויף אָבאָרטען. דאָס אַליין רופט אַרויס אַ גרויסע פערביטערונג צווישען די נישט־נאַצישע פרויען.

א בעאָבאַכטער.

DR. MED. H. LUBICZ
פאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס־קראַנק.
צענעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפּפאַנגס־שעה׳ן 8–10, 12–2, און 5–8 זונטאָג
און יו״ט 9–1. פאַר דאַמען בעזונדערער ווארטע־זאַל

אליבע ביי די פערלוירענע צעהן שבטים

פון ש. בערג

דער וואַנדערנדער פרינץ פון יהודה

הונדערט דריי און דרייסיג יאָהר פאַר דעם חורבן פון ערשטען בית המקדש און דעם אונטער־גאַנג פון דער קעניגרייך פון יהודה האָט שלמנאסר, דער קעניג פון אשור, חרוב געמאַכט דאָס קעניג־רייך פון ישראל און פערטריבען די עשרה השבטים, די צעהן שבטים, אין גלות אַריין. די צעהן שבטים זענען פערלוירען געוואָרען און מען ווייס נישט וואו זייער געביין איז אַהינגעקומען. אין די צייטען פון דער גמרא האָט מען שוין נישט געוואוסט וואָס פון זיי איז געוואָרען, און ביז היינטיגע טאָג האָט מען נישט אויפגעהערט זיי זוכען.

פון צייט צו צייט כאַפּט זיך אויף אימיצער און זאָגט, אַז ער האָט זיי געפונען. אַמאָל האָט מען געזאָגט, אַז די אַמעריקאַנער אינדיאַנער זענען דאָס די פערלוירענע שבטים. אויף די ענגלענדער זאָגט מען אויך, אַז זיי קומען אַרויס פון די פערלוירענע צעהן שבטים. מען האָט דאָס געזאָגט אויף די יאַפּאַ־נעזער, אויף דעם פּיל׳ן פון דענעמאַרק, אויף אַפּ־גאַניסטאַן, אויף די פאַלאַשען — די שוואַרצע יודען פון אַביסיניע, און אויף נאָך אַ סך אַנדערע.

אַמאָל האָט זיך בעוויזען דוד הראובני. ער האָט געזאָגט, אַז ער איז אַ פרינץ פון אַ יודישער מלוכה, און אַז ער שטאַמט פון שבט ראובן. אַלעמאָל האָט מען געהערט, אַז פערשידענע שבטים פון די פערלוירענע האָבען גרויסע און שטאַרקע קע־ניגרייכען. יודען אין נישט־יודען האָבען אַלץ נישט אויפגעהערט זיי צו זוכען. די וועלט, ווייזט אויס, בענקט נאָך זיי, קאָן זיי נישט פערגעסען.

די געשיכטע, וואָס ווערט דאָ דערצעהלט, איז טאַקע וועגען די פערלוירענע צעהן שבטים. דוד המלכ׳ס אַב׳אייניקעל וואַנדערט איבער דער וועלט. און ער ווערט פערטראַגען צו די פערלוירענע צעהן שבטים; און ר׳האָט חתונה מיט איינער פון זייערע שענסטע טעכטער. ער בעטייליגט זיך אין דעם קריג צווישען אלעקסאַנדער מוקדון און דריוש, דעם קעניג פון פּערסיע.

און דאָס איז די געשיכטע:

[illegible] אין וואָס איין די צייטען פון צווייטען בית־המקדש. דאָס קעניגרייך פון בבל, וואָס האָט חרוב געמאַכט ארץ ישראל, איז שוין אַליין געווען צעשמעטערט. פּערסיע האָט פערוויסט בבל. אַ סך יודען האָבען זיך אומגעקעהרט פון גלות בבל צוריק אַהיים, קיין ארץ־ישראל. זיי האָבען אויפגעבויט דאָס צווייטע בית־המקדש, דאָס יודישע לאַנד האָט אָבער נאָך אַלץ נישט געהאַט די אמת׳ע ישועה. פּערסיע, וואָס האָט איצט געהערשט איבער די יו־דען, האָט זיי געשטיקט און געדריקט; יודען האָבען געמוזט צאָהלען דעם פרעמדען הערשער שווערע ציבזען; אין אַלע שטעט פון הייליגען לאַנד זענען געזעסען פּערסישע בעאַמטע און זיי האָבען אויסגע־זויגען דאָס בלוט און מאַרך פון די אָרימע יודען.

האָט געטראָפען אַ גרויס אומגליק די יודען. נאָכ׳ן טויט פון אַלטען כהן גדול האָבען זיך זיבע צוויי זיהן אַרומגעקריגט וועגען דער ירושה, ווער עס זאָל ווערען דער כהן גדול. דער עלטסטער זוהן איז געוואָרען כהן גדול. דער יונגערער ברודער זיינער האָט איהם אָבער נישט פערגונען און איהם דערגאַנגען די יאָהרען. איינמאָל, ווען דער כהן גדול איז געווען אין בית־המקדש און דאָס פאָלק איז געווען פערזאַמעלט, האָט דער יונגערער ברודער ווידער זיך אָנגעהויבען קריגען מיט איהם, אין דער כהן־גדול געוואָרען אין כעס און האָט איהם, זיין ברודער, דערהרג׳עט אויפ׳ן אָרט. אַ שרעק איז בעפאַלען דאָס פאָלק — אַ ברודער־מאָרד אין בית־המקדש! דער כהן־גדול אַ מערדער! דער מערדער פון זיין ברודער! קאָן דען זיין עפּעס שרעקליכער? ווער עס האָט דאָס געזעהען און ווער עס האָט דאָס געהערט האָט געשאָטען אַש אויף זיין קאָפּ און געטרויערט.

דער פּערסישער גאָווערנאָר האָט דאָ געפונען אַ גוטען אויסרייד צו פייניגען די יודען. ער האָט זיך אַריינגעריסען אין בית המקדש און פערשוועכט דאָס הייליגטום. און ער האָט אַרויפגעלייגט אויף די יודען נייע שווערע ציבזען. דאָס פאָלק האָט געהונגערט און געצאַהלט און שווער געקרעכצט אונ־טער׳ן יאָך פון דעם אונטערדריקער.

דער יונגער עזריה, אַב־אייניקעל פון דוד המלך, האָט מעהר נישט געקאָנט פערטראָגען די ליידען פון זיין פאָלק, העלפען האָט ער נישט געקאָנט, האָט ער בעשלאָסען צו פערלאָזען דאָס לאַנד, ער זאָל נישט צוזעהען ווי זיין פאָלק ווערט דערנידעריגט. ער האָט זיך אַוועקגעלאָזען וואַנדערען איבער דער וועלט, געוואַנדערט אין אַ סך לענדער, ביז ער איז גע־קומען קיין מאַלאַבאַר, אין דרום אינדיע.

אַ גאַנצען טאָג האָט ער געוואַנדערט, די זון האָט געבריענט ווי אַ קאַלך־אויווען. פאַרנאַכט האָט אנגעהויבען בלאָזען אַ קיהל ווינטעל, און ער איז צוגעקומען צו אַ דאָרף. וואָס איז געווען פול מיט פייגענבוימער, גרויסע ווי די צעדערען, און פעלדער בעדעקט מיט הויכער תבואה און פּראַכטפולע גערט־נער; ברייטע, בעקוועמע און ריינע גאַסען, שעהנע הייזער, פאַר יעדען הויז אַ גרינע טעראַסע, און אויף יעדער טיר אַ גרויסע אויפשריפט: „ברוך הבא!“

ווען ער האָט דערזעהען די לשון־קודש׳דיגע ווערטער „ברוך הבא“, האָט ער זיך דערפרעהט — ער איז צווישען יודען! אַ מ׳דער האָט ער זיך גע־זעצט אפּרוהען אויף דער טעראַסע ביים ערשטען הויז. מען האָט איהם באַלד בעמערקט. די הייזער האָבען געהאַט גלייכע דעכער מיט אַ גאַנעק. יעדע פאַמיליע איז געזעסען אויפ׳ן דאַך. פון ערשטען דאַך האָט איהם דערזעהען דער באַלעבאָס פון ער־שטען הויז און אויף לשון קודש האָט ער איהם געזאָגט:

— שלום עליכם, גוטער גאַסט, זייט געבענטשט מיט אייער קומען — און ער האָט איהם פערבעטען אויפ׳ן דאַך.

ס׳איז געווען אַ פאַמיליע פון פינף. מנוח, דער בעל־הבית, אַ געזונטער, שעהנער מאַן, מיט גוטע, קלוגע אויגען און אַ לאַנגער, שוואַרצער באָרד; זיין פרוי מיכל, יונג און שעהן; אַ וואונדערשעהנע טאָכטער און צוויי פּראַכטפולע, ליכטיגע קינדערלעך, אַ יונגעלע און אַ מיידעלע, פון ערשטען בליק איז דער יונגער וואַנדערער פערכאַפּט געוואָרען פון דער שעהנקייט פון דער טאָכטער. זינט ער לעבט האָט ער נאָך אַזאַ שעהנהייט נישט געזעהען.

ווען זיי האָבען דערהערט, אַז ער איז פון ארץ־ישראל, האָבען זיי געמאַכט פאַר פרייד. זיי האָבען געזאָגט, אַז ס׳איז שוין באַלד פיר הונדערט יאָהר ווי זיי האָבען נישט געזעהען קיין יוד פון ארץ־ישראל, ווייל זיי זענען נישט פון יהודה, נאָר פון די צעהן שבטים, און זינט זיי זענען פערטריבען גע־וואָרען, זענען זיי אָפּגעריסען פון הייליגען לאַנד.

זיי האָבען איהם באַלד געגעבען אַ ברייטע, גע־שמאַקע סעודה און האָט זיך דערכאַפּט דאָס האַרץ, און ער האָט זיי דערצעהלט פון אַלע צרות, וואָס די יודען זענען אויסגעשטאַנען ביז אַהער.

אַז ער איז פאַרטיג געוואָרען מיט זיין דער־צעהלען האָט מנוח איהם דערצעהלט, וואָס עס האָט פּאַסירט מיט זיי — די צעהן שבטים.

ווען אשור האָט זיי, די צעהן שבטים, פערטרי־בען אין גלות, האָבען די פעלקער זיי שטאַרק געפייניגט. יאָהרעלאַנג זענען זיי אויסגעשטאַנענע געברענטע צרות ביז זיי האָבען אויסגעוואַנדערט קיין מאַלאַבאַר, וואו זיי לעבען שוין אַ 3 הונדערט יאָהר, און ס׳איז זיי דאָ גוט. אָבער נישט אַלעמאָל איז דאָ געווען גוט. ווען זיי זענען דאָ אָנגעקומען איז דאָס לאַנד געווען בלויז וואַלד מיט ווילדע גע־וויקסען און בייזע חיות; שלאַנגען און עקדישען אַהן אַ שיעור. די איינוואוינער זענען נאָך געווען ערגער; ווילדער ווי די חיות. שווער האָבען געאַרבייט די יודעס און עלטער־יידעס, און זיי האָבען דאָ גע־מאַכט אַ גן־עדן. די וועלדער אויסגעהאַקט, וועגען אויסגעלייגט און די חיות פּערטיליגט. נאָר וועגען די ווילדע מענשען האָבען זיי זיך נישט געקאָנט אויס־גלייכען. איין כהן האָט זיי געהייסען אויס׳הרג׳ענען, אַנ׳אַנדערער — מען זאָל זיי מאַכען פאַר קנעכט, נאָר אַנ׳אַלטער קלוגער און גאָטספאָרכטיגער כהן האָט געהייסען זיי בעהאַנדלען ווי ברידער.

דאָס פאָלק האָט געפאָלגט דעם אַלטען מאַן און געברידערט זיך מיט דעם ווילדען פאָלק און די געלערנט. אין פופציג יאָהר אַרום איז שוין נישט געווען קיין איין ווילדער מענש. זיי האָבען זיך אויס געלערנט לשון־קודש, האָבען זיך מגייר געווען און זיך אויסגעמישט מיט די צעהן שבטים.

ווען מנוח האָט געענדיגט דערצעהלען איז שוין געווען שפּעט און ער האָט געזאָגט צום גאַסט:

— איהר זענט מיד, מיר דאַרפען אויפשטעהן פריה און געהען אין פעלד, וועלען מיר זיך לייגען שלאָפען. אויב איהר וועט וועלען וועט איהר קאָ־נען בלייבען מיט אונז. מיין הויז איז אָפען פאַר אייך.

עזריה האָט איהם האַרציג געדאַנקט און געזאָגט, אַז עס געפעלט איהם דאָ, ער וועט בלייבען. און זיין האַרץ איז אָנגעפילט געוואָרען מיט פרייד, ווען ער האָט דערזעהען ווי די יונגע טאָכטער האָט אויפגעלויכטען, ווען זי האָט דערהערט, אַז ער בלייבט מיט זיי.

(ווייטער מאָרגען)